

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LITHUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Montrealis • 1973. VIII. 29 • Nr. 35 (2061)

7722 George Street, La Salle 690, Canada • Tel. (514) 366-6220

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

JAV - ių prezidentą Richard Nikson'ą lydi nesėkmės. Po jo kalbos apie Watergate nemalonius įvykius viešosios opinijos institutai nustatė, kad daugiau kaip pusė Amerikos gyventojų savo prezidento paaiškinimus laiko arba nepakankamais arba jais visai netiki. Viceprezidento Spiro Agnew pasisakymai, kad jis nesąs kaltas nei dėl kyšių ėmimo, nei dėl tam tikrų firmų vertimo paaukoti dideles sumas neva tai rinkiminė propaganda, irgi daugelio laikraštinių nelaukomi labai tvirtais. O š. m. rugpiučio mėn. 20 dieną, prez. Niksonui buvo patasta atsisakyti numatyto iškilmingo važiavimo New Orleans, La. gatvėmis, nes Saugumo policija sužinojo, kad prezidentą rengiamasi nužudyti. Prezidentui teko kitais keliais atvykti salėn ir pasakyti numatytą prakalbą. Prakalba buvo arši ir narsi, bet jokių naujų

faktų nei argumentų nepatiekė.

Kanados NDP (Naujoji Demokratinė partija) šio parlamento sesijoje balsuoja kartu su vyriausybe sudarančiais liberalais ir tokiu būdu išlaiko tą vyriausybę gyvą. Tačiau grupė NDP parlamento atstovų ėmė vis labiau ir labiau reikšti nepasitenkinimą ir nuolat kylančiomis maisto produktų kainomis, ir sudarytosios Kainų Peržiūros komisijos neveikla. Tad susirinkę atskiros specialios posėdžio, kuriam vadovavo partijos pirmininkas David Lewis, NDP atstovai labai kategoriškai (nors ir neperdaug drastiška kalba) liberalams įteikė savo reikalavimus, jei šie nori ir toliau NDP balsų. Tarp tų reikalavimų yra perorganizavimas Kainų Peržiūros komisijos, pakėlimas paramų šeimoms, senesniems asmenims, invalidams bei veteranams, užtikrinimas, kad pleno, mėsos bei duonos kainos nebekiltų ir kad būtų tie produktai pardavinėjami kanadiečiams ir t.t. Min. pirm. P.E. Trudeau apie tai trumpai pasisakė ir, atrodo, kad liberalai bandys tuos reikalavimus įgyvendinti.

Kaip praeitame numeryje minėjome, buvusio Montrealio policijos vado Jean — Jacques Saulnier byla dar toli gražu nebaigta. Quebeco policijos komisija visai rimtai svarsto galimybę vėl at-

naujinti atleistojo policijos vado apklausinėjimą, nes randama vis daugiau inkriminuojančios medžiagos. Sąryšy su tuo dar vis tebeminima ir nužudytojo ministerio P. Laporte pavardė. Provincijos teisingumo ministeris Jerome Choquette buvo priverstas net nutraukti savo atostogas, grįžti Montrealin ir per televiziją ginti paliestuosius liberalų partijos narius ir velionį Laporte. Charakteringa, šia proga paminėtina, premjero Robert Bourassa pastaba, kad "Laporte kaip politikas neparodė ypatingos išminties, rinkdamasis savo pažįstamus bei bičiulius". Bourassa taip pat pareiškė, kad jeigu FLQ (separatistai) nesiliaus dar labiau audrinti tuos paskalų apie jų pačių nužudytąjį buvusį darbo ministerį P. Laporte, Bourassa būslas priverstas paskelbti ketą labai netikėtų faktų, kurie išsklaidytų visas abejones tuč tuojau. Įdomu tikrai kodėl jis jų nepaskelbė dabar?

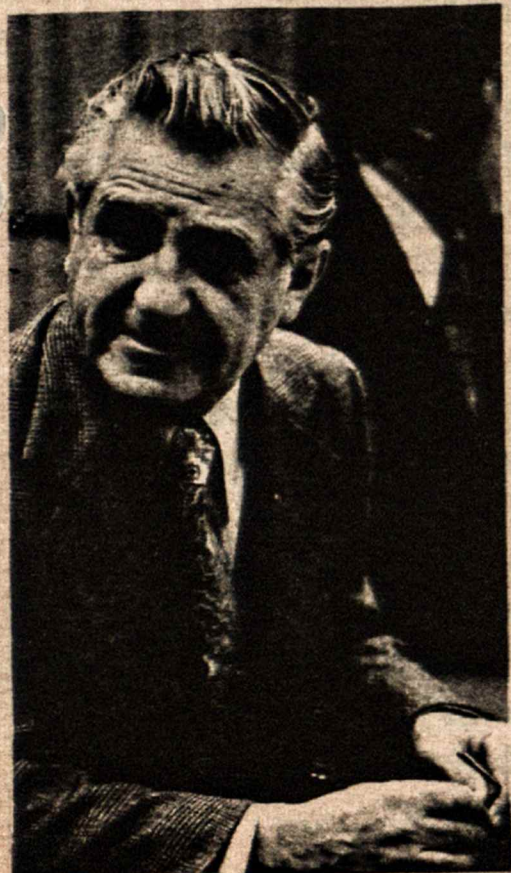
Jean-Jacques Saulnier

Jerome Choquette

Naujasis Graikijos respublikos prezidentas G. Papadopoulos savo žodį išlaikė ir suteikė amnestiją visiems Graikijos kalėjimuose tebeuždarytiems kaliniams. Jų išleista virš 300. Tiek jų ir tebuvo. Įdomu, kad vienas pirmųjų kalėjimą paliko Alexandros Panagoulis, dėl kurio ilgą laiką kairieji ir komunistai kėlė didelį triukšmą. Jis išbuvo kalėjime apie 5 metus, nors buvo nuteistas mirties bausme už bandymą susprogdinti automobilį su tuometiniu karinės juntos vadu Papadopoulos. Dabar jie viešai skelbia kaip žiauriai buvę elgiamasi su juo kalėjime. Vargu tik ar betkuriam krašte už tokį atentatą kaliniai būtų glostomi ir dar labiau abejotina, kad jie būtų taip greit išleisti. Taigi, baisusai pulkininkas, bet iš tolo, neatrodo jau toks nepaprastas baubas, kokiu komunistinė propaganda jį piešia.

Kanadoje po visą mėnesį trukusių kilnojamų geležinkelinių streikų ir įvairių nesėkmingų bandymų susitarti, š. m. rugpiučio mėn. 23 d. paskelbtas visuotinis geležinkelio streikas. Federalinis darbo ministeris John Munro ypač karštai ir užsispyrusiai bandė darbininkų ir geležinkelio bendrovių nuomones suderinti, bet tai jam lig šiol (kaip ir kitam tarpininkui, teisėjui Gold) nepavyko. Šiuo metu atrodo, kad gali būti sušaukta speciali parlamento sesija padaryti atatinamų nutarimų ir priversti geležinkelio darbininkus bei tarnautojus grįžti darban.

DAVID LEWIS

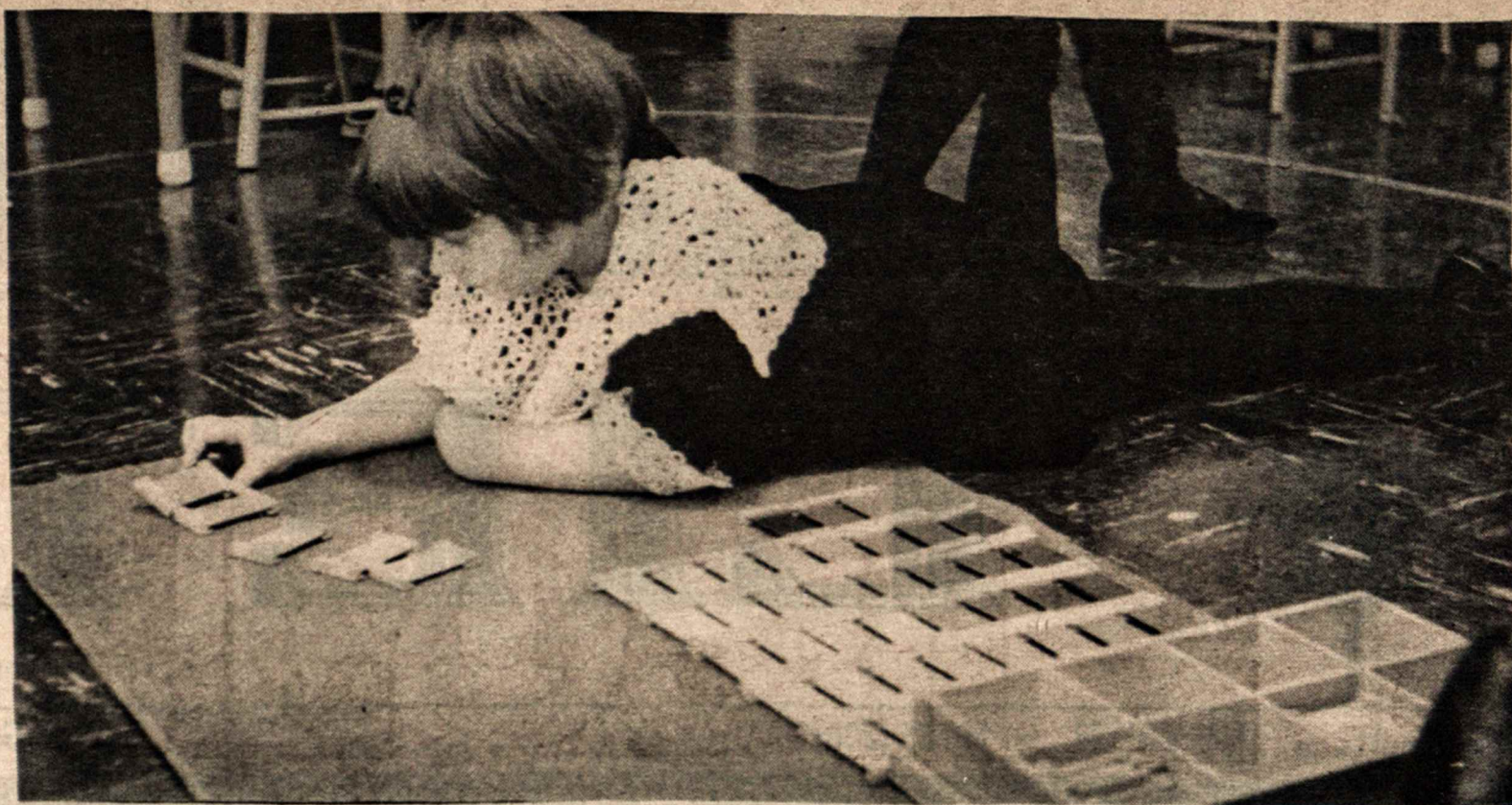
Ir šviesa, ir tiesa...

Artėja mokslo metų pradžia. Tai pats geriausias laikas prisiminti ir mūsų lituanistinį švietimą, mūsų šeštadienines vargo mokyklas. Vargo mokyklos jos tikrai yra. Nėra tai tiksliai šiaip sau graudus būdvardis, kurį panaudojame, prisimindę skalos gadyne, motulės ratelį ir vaikų su knyga šalia jos. Vargo mokyklos jos, nes stokojame modernių mokslo priemonių (jų, lietuvių kalba paruoštų, nėra), stokojame pagaliau ir mokinių. Negalėtume, deja, pasakyti, kad ir mūsų tėvai labai entuziastingai skatintų į tas mokyklas savo vaikus. Pagaliau, kažin kodėl, ir visa bendruomeninė vadija perdažnai tikrai žodžiais teremia išelvi jos švietimo reikalus. O visiems aišku, kad jeigu mūsų jaunimas neišmokys savosios kalbos — lietuviškai rašyti ir kalbėti — tai labai greitai jo savo tarpe nebematysim. Bergždžia bus kalbėti tada apie lietuvių kalbą, kai nebebus lietuvių kalba rašančių arba sugebančių ta kalba atspausdintą žodį paskaityti.

Jaunimo literatūros klausimu "Laiškai lietuviams" š. m. liepos — rugpjūčio mėn. numerio Tėv. Juozas Vaišnys, S. J. labai teisingai ir talkiai pasisako vedamajame: "Tikrai matome, kad įvairiems konkursams, konkursukams ir kitokiems

tiksams mecenatų atsiranda, bet jų niekaip negali surasti gal pačiam svarbiausiam tikslui — paskatinti rašytojus, kad duotų lietuviškų rašyto malsto mūsų jaunimui". Ir: "Paskutiniam konkurse (JAV LB Švietimo Tarybos konkurse. Mūsų pastaba Lietuvos Fondo skirtą 1000 dol. premiją laimėjo tik viena rašytoja, bet ir kiti trys buvo verti tokios pat tūkstantinės. Jiems būtume mielai davę, bet neturėjome. Rengiamės skelbti kitą panašų konkursą. Labai laukiame mecenatų. Kreipiamės ir į tuos, kurie spaudoje jau daug prirašę, kritikuodami švietimo Tarybos veiklą. Parašykite dabar bent trumpą straipsniuką šia tema — paraginkite juos susidomėti tuos, kurie gali padėti pinigine auka. Čia jų doleriai tikrai duos didelius procentus — pratęs naujosios lietuvių kartos išelviroje lietuviškumą".

Tad ir rašome šitą mažą straipsniuką. Rašome giliai ištikinę, kad tasai kreipimasis (o jis tinka ne tik JAV — eims, bet visiems kontinentams ir vietovėms) susilauks teigiamų rezultatų. Kad atsirastų mūsų žmonų, kurie supras, kad net mūsų prakalbinio žodžio (o šį labai lengvai dovanojame betkuria proga) nebereikės greitai, kai mes išmirsime ir nebus nei kam klausytis, nei

PRADĖDANČIOJI, PAGAL MONTESSORI BŪDĄ, CHICAGOS VAIKŲ NAMELIUOSE. Nuotrauka V. Juknevičiaus.

kam kalbėti lietuviškai. Tada, žinoma, ir lietuviška knyga bus nebereikalinga.

linga. Bet argi toks buvo mūsų pasižadėjimas (kiti ji vadina net priesaika),

kai palikome Lietuvą?

Henrikas Nagys

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laišškai, atgarsiai

Visuomenės žodis, mano nuomone, yra labai svarbus dalykas, todėl jam turi būti laikraštyje skirta gera vieta. Atrodo, kad yra atėję laikai, kada laikraščio principas informuoti ir formuoti turi būti su visuomene pasidalytas per pusę. Tegul pati visuomenė jaučia pareigą padėti mūsų spaudai, nes tos spaudos lygis yra juk ir pačios visuomenės lygio mastas. Neveltui sakoma: kokia visuomenė — tokia ir spauda. Tikro lietuvių pareiga turėtų būti visomis jėgomis padėti spaudai tobulėti, tvirtėti. Tai gali būti įmanoma tik visuomenei remiant spaudą, rašiniams bei lėšomis. Kas negali remti vieno, turėtų remti kitus. Esame visi prasygyvenę, gi mūsų spauda ekonomiškai skursta.

Kaip gali gerai veikti veikėjai, jei jie nežino ar ta visuomenė jų sumanymams pritaria ar nepritaria? Pašnekėsiuose pasigirsta vienokių ir kitokių nuomonių, kodėl tad nepasidalyti jomis viešai spaudoje? Tik tada spauda tegali būti įdomi, visiems artima, suprantama.

Patyrusių žurnalistų — profesionalų skaičius mažėja. Palengva išsitemia mintys. Todėl jų rašiniai, ir norint, nebegali sudaryti laikraščio griauciu. Jų mintys nere-

tai atrodo šiaip sau kalbelės. Neretas, beieškodamas originalumo visiškai nušneka.

Prosovietinės mintys daro mūsų spaudą dažnai plūduriuojančią, netvirtą. Nežinančią kuriuo keliu eiti. Norinčią dėl ekonominių sunkumų patikti visiems. Daro ją komercinę nebe idealistinę. Nebepatinka ji nei vieniems, nei kitiems. Neretą nustato visai priešingai. Verčia numoti į viską ranka.

Dėl tos tad priežasties yra sveikintinas H. Nagio tvirtas, labai patriotinis, pasisakymas koku keliu dabar N. L. eis.

Patriotinių minčių, keliančių tvirtą viltį, kad, galų gale, mūsų tauta laimės, visuomenė yra pasilgusi, kaip žuvis vandens. Tvirti žodžiai, tarti mūsų šalies okupantui, yra kaip tvirtas grindinys kelyje, kuriuo turime eiti. Kaip apie mus kalba okupantas? Kokius žodžius ir sakinius jis naudoja? Kodėl mes vis turime vinti savo žodžius ir mintis į vatą? Kodėl vis užsimovę šilkinės pirštinaitės? Ką mes tuo norime pasiekti?

Spauda gali ir turi būti ugninis ginklas kovoje už mūsų tautos laisvę. Turi kelti viltį, drąsą ir patikėjimą. Esu ištikinę, kad tokią spaudą visuomenės didžioji dauguma nori matyti.

Vietoje ugningų, dvasią

keliančių, vilties žodžių mūsų kai kurie plunksnos darbuotojai tikrai verkšlena. Verkia prie pabertų žirnių. Dūgauja apie artėjantį gyvenimo galą. Tarytum su jais pasibaigs ir mūsų tautos gyvenimas. Galima sau įsivaizduoti kas būtų buvę, jei taip būtų rašęs Malronis ar Kudirka ir visa eilė anų laikų tautos pavasario skelbėjų? Kas mūsų tautoje tada būtų tikėjęs ateinančiu laisvės pavasariu?

Kodėl spaudoje teturi būti rašoma vien tik apie bėgantį gyvenimą, o nieko iš atsiminimų? Tai sudarys ateityje tam tikrą laikotarpio istoriją. Gerai nušvies praeitį. Bus įdomiau skaityti, negu ištestos prozos ištraukos. Įtrauks visuomenę į spaudos darbą. Padarys ją efektinga spaudos talkininke.

Kritika yra dviejų asmenų kardas, dviejų galų lazda, bet tai pat geriausias plūgas arti užkietėjusiems dirvonams. Be kritikos niekas pasaulyje neapsiema. Redakcijos reikalas yra žiūrėti, kad kritika nebūtų asmeninė. Daug kas galėtų būti taisoma mūsų visuomeninėje veikloje ir turėtų būti. Visuomenės žodis, šiuo atžvilgiu, gali būti raktas į geresnę, produktingesnę veiklą.

S. Šetkus

St. Catharines, Ont.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS — NEPRIKLIAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle 690, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje — \$7.50, visur kitur — \$8.00. Rėmėjo prenumerata — \$12.00. Adreso pakeitimas 25 c. Atskiras numeris 25 c. Adm. ir laik. red. F. P. Paukštaitis. Adresas: 7722 GEORGE STREET, LASALLE 690, QUEBEC.

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonę. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra. Rankraščiai grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija ir leidykla neatsako.

PAŽINKIME SAVO PRIEŠĄ Nr.1

Kiekvienam šiek tiek biznio sąlygas. pažįstančiam komunizmą Svarbiausia, tai "drau- ir komunistus supranta- giškos" pagalbos titulu ma, kad ne nuoširdžios kviečiams pirkti kreditai, pastangos sušvelninti Ta- O rusai kviečius dabar rybų šalies su JAV san- su dideliu pelnu parduoda tykius, arba taip vadina- kitiems. Taipgi kankurių mas "atoslūgis" atvedė pramonės šakų įmonėms Brežnevą Washingtonan Sovietuose tobiliausių "viršūnių" pasitarimams. techninių įrengimų su- "Atoslūgis" bolševikams tartys. O tai jau labai – propagandos priemonė. didelis Brežnevo laimė- Kada jiems buvo labai jima. Visa Sovietų ša- reikalinga vakariečių pa- lies ekonomika serga lyg galba, jie visada griebda- vosi propagandos ginklo, o jei tas nebūdavo efek- tinga, – griebdavosi šalto arba net ir karšto, kaip Vietnamo, karo. Daleis- kim, esmėje juk ne viet- namiečiai prieš Ameri- ką, o Brežnevas Vietname kariavo. Šiaurės vietna- miečiai tebuvo aklu iran- kiu Brežnevo rankose. Kiekvienam buvo aišku, kad be visokiariopos mas- kvinės pagalbos, Šiaurės Vietnamas prieš Ameri- kos ginkluotas pajėgas ne vienos dienos nebūtų ga- lėjęs kariauti. Netrukus viešai bus tuo įsitikinta ir paskelbta, jog visi Vietnamo su Amerika karo planai, ne tik buvo aprobuojami Kremliuje, bet Kremliuje jie buvo ir kuriami. Atvirai kalbant, prezidentas Niksonas Juk nebe pirmą kartą niekada nebūtų su so- vietais susitaręs dėl ka- ro paliaubų ar nors kokių ji švelninančių sąlygų ir, jo vizitas Maskvon nebū- tų įvykęs, jeigu Kremlius nebūtų jo norėjęs. Krem- liečiai puikiai žinojo, kad Niksonui būtinai buvo rei- kalinga Vietnamo fronte paliaubos, o Brežnevui – būtiniausia buvo reika- linga Amerikos materia- linė pagalba ir, tik dėl to "atoslūgis" ir Niksono ke- lionė Maskvon įvyko. Ir tik todėl Maskvoje susi- tarė ir pakvietė Brežne- vą Washingtonan, kur pa- sitiko ji su tik monar- chams prideramu cere- monialu, užmiršus, jog Brežnevas Maskvoje Niksono net pasitikti ne- siteikė.

Naivų Washingtono pa- lankumą Brežnevas iš- naudojo kelnėriškai Amerika davė Tarybų są- lankstydamasis, mosi- jungai multimilijoninės kuodamas publiškai ir, ge- ro prekio būdu. Išside- rėjo palankiausias sau produktų pavidale para-

mą, neva paskolos būdu. Gi, pastaraisiais dviejais metais / dviem metais / suteikimas sovietams amerikoniškų kviečių, milžiniškais kiekiais pra- šoko ankstyvesnės para- mas / išskiriant 1940 m. paramą. / Ir dabar Ame- rika taipogi padeda Mas- kvai ant Kamos / upė / sta- tyti didžiausius pasaulyje auto sunkvežiminių fabri- kus, taipgi padeda tech- niškai semtis ir tiekti šviečiamas dujas ir t.t. ir t.t.

Amerikiečiai, deja, ne nepagalvoja rimtai ką jie remia. O esmėje jie ugdo, atšildo "gyvatę užantyje" – remia pavojingiausiąjį savo priešą. Kitaip – pa- tys galanda priešo kala- viją ir ugdo jo ginkluotą- sias pajėgas, aiškiausiai pasirošimus prieš juos pačius – savo nuoširdžius rėmėjus! ... Tai labai di- delis ir labai pavojingas neapsižiūrėjimas. Brež- nevo vizitas Washingtone, kaip ir ruošimasis jam – tai orientacija – "reali- zavimas naujos ekonomi- nės politikos" – žūt – būt – gauti amerikiečių ma- terialinę pagalbą, nes ir po 50 – ies komunis- tų tvarkymo metų, So- vietų šalies ekonominė būklė užuot pakilus, visai nusmuko. Besigainiodami – pasivyti ir pralengti Ameriką, rusai – komunis- tai pribėgo liepto galą... Priešrevoliucinė Rusija buvo stambiausias pasau- lyje duonos /javo / eks- portierius į užsienius, gi bolševikai taip nualino žemės ūkį, kad jau daug iš eilės metų, bado grės- mės yra priversti javus importuoti. Jei ne kol-

Nixsonas su Brežnevu

chozninkų sodybiniai sklypeliai – Sovietijos žmonės pilna to žodžio prasmė, badautų, kaip anuo metu /1928– 30 m. / badavo ir masiniai bado mirė ukrainiečiai. Tik tie menkučiai sklypeliai sudarantieji vos 3% šalies ariamos žemės, pagal statistiką, 1971 metais rinkai davė: 63% bendro pareikalavimo bulvių, 39% visų vaisių ir daržo- vių, 51% kiaušinių ir 35% mėsos. O juk ir patys tų sklypelių valdytojai su šeimomis iš jų derliaus gyvena. Vienok savosios ūkinės sistemos, tvarko- mos eksploataciniu dir- bančiųjų būdu, privedusios šalį prie visiško ūkinio bankroto, pripažinti nevy- kusia, "brežnevali" ne- drišta ir jos neatsisako! ...

Brežnevo motyvai, pri- vertę jį "viršūnėse" tar- tis, visai suprantami, bet kaip išsiaiškinti ir su- prasti amerikiečių finan- sininkų ir stambiųjų pra- monininkų norą ir pa- stangas remti ir gelbėti aršiausiąjį Amerikos priešą – bolševiką? Jis, įgavęs valdžios ga- lios, pirmučiausia jiems pastatytų kartuves ir kū- no" technikams" leistų su- jais "pažaisti".

Netgi ir kankurių "pa- žangiųjų" sferose, kartais klausiama: kokia prasmė ir tikslas remti tuos, ku- rie ne tik atvirai ketina, bet ir faktinai rengiasi ir kėsinausi mus, amerikie- čius, palaikyti – "ugre- biti", ką savo metu Wa- shingtone, viešai ir atvi- rai pareiškė Chruščio- vas. O ir Brežnevas nie- kada to ketinimo nėra atsisakęs. Tik jis / Brež- nevas / diplomatiškiau, kita forma, tą ketinimą išreiškė, žodžiais: "Ideo- loginis tarpe Rytų ir Va- karų karas tęsis iki ga- lutinės mūsų, komunistų, pergalės. Komentarų, be- rods, nereikia.

Gaivališkas Amerikos Vadų ryžtas kuo tik ga- lint komunizmą / komu- nistus / remti, kai kurių psichologų aiškinimas tautiniu masochizmu. Li- beralinė spauda stengiasi žmones įtikinti, kad pre- kiaudami su Maskva, ame- rikiečiai – mažina santy- kius susidariusius šaltojo karo įtekmėje, įtampą.

Mat, prekyba sukūrlanti vienu kitais pasitikėjimo atmosferą. Tačiau, apie koki pasitikėjimą čia gali būti kalba, jei partneris užuot gražinus paskolos 11 milijonų, testūlo tik 800,000 ir tai be palū- kanų, o kiekvieną ameri- kietį ar kitą svetimą šalį atsilankiusį Maskvoje, tuoju NKGB agentai ima savo "globon" ir dieną – naktį, kiekvieną jo žing- snį net judesį ir žvilgsnį kuostropiausiai seka, o asmenis vieną – kitą žo- dį pratarusius su svetim- šaliais tardo ir net kalī- na, ir teisia kaipo šnipus, tėvynės išdavikus! ...

Komunistai / rusai / mie- lai priima "Pūvančių Va- kariečių" pagalbą, bet tuo pačiu metu akiplėšiškiau- siai, tartum niekur nieko, veda agresyvią – kur slapta, o kur ir viešai prieš juos kovą.

Prekybą Amerika įver- tina, kaip neišvengiamą gerų – talkingų santykių priemonę, komunistai gi, į tai žiūri, kaip į priemo- nę įgalinčią juos sekmin- gliau su partneriais ka- rliauti. Šia proga primin- tinas Lenino posakis: – "Kapitalistinės – Vaka- rinės Europos šalys ir Amerika, pačios suteiks mums kreditus, išstobu- lins ir padidins mūsų sunkiąją pramonę, karinį potencialą, aprūpins mus visomis reikalingomis priemonėmis ir medžia- gomis su jais kariauti, o mes, tais, iš jų gautais ginklais, sutriuškinsime juos pačius. Atėjus laikui ir Amerika, kaip prinuok- kes obuolys įkris į mūsų išsklęstą sterblę. Tik kantrybės ir pagirų kaip pagal aplinkybes to rei- kia, – nesigailėkime jiems." Ar ne taip prak- tiškoje iki šiol viskas ir vyksta? " Pastarosios Niksono – Brežnevo pa- sirašytosios sutartys, kaip ir visos kitos prieš tai sudarytosios – nedaug teteikia talkos vilčių, nes bolševikai sutarčių, ne- paaisydami su kuo jos su- daromos ir, jiems rodo- mo pasitikėjimo bei iš- kilmingų jų vadų sutiki- mų ir rengiamų banketų, ir keliamų jų garbei tos- tų – negerbia.

Jonas Eivenis

LIETUVIŲ BIOLOGŲ IR BIOCHEMIKŲ DEMEŠIUI

Antro Lietuvių Moksli-
ninkų Simpoziumo, įvyk-
tančio š.m. lapkričio
22 - 24 d.d. Chicagoje,
programoje įtraukta Bio-
chemijos ir Biologijos
Mokslų sekcija. Simpoziumo
rengėjai šią sekciją
organizuoti pavedė dr.
Antanui Butkui ir dr. Jo-
nui Geniui.

Maloniai prašome ko-
legus - es biochemikus ir
biologus suvažiavime da-
lyvauti ir šios sekcijos
reikalais kreiptis į žė-
miau spausdinamus ad-
resus. Taip pat prašome
skaityti iš šių mokslo
sričių 15 - 20 min. refe-
ratus. Paskaitų santrau-
kos bus spausdinamos su-
važiavimo leidinyje. San-
traukas (abstraktus) 100
- 300 žodžių prašome
siųsti iki rugsėjo 20 d.
sekančiais adresais:

Iš biochemijos:

dr. Antanui Butkui,
2370 Canterbury Rd.
University Hgts, Ohio
44118.

Tel: 216 932 - 9944

Iš biologijos:

dr. Jonui Geniui,
8908 Orbit Lane,
Seabrook, Md. 20801,
Tel: 301 459 - 5693

• Rugpjūčio mėnesio
pradžioje Dainavoje įvyko
Lietuvos Fronto bičiulių
stovykla.

Amerikos Lietuvių Ta-
rybos pirmininkas, dr.
Kazys Bobelis, ir vicepi-
rmininkas, kun. Adolfas
Stašys rugpjūčio 11 d. ten
apsilankė. Jaunimo sim-
poziume, dr. Bobelis pa-

sakė kalbą, kuri buvo la-
bai šiltai sutikta. Taip pat
dalyvavo diskusijose, ku-
rių tema buvo Lietuvos
laisvinimo politinių dar-
bų koordinacija.

ALT Informacija

• B. Venskuvienė - pran-
cūzų k. Eltos redaktorė
ir inž. A. Venskus - Eu-
ropos Lietuvių Krikščio-
nių Demokratų Tarybos
pirmininkas, dalyvavo
Prancūzijos Senato Pir-
mininko A. Poher suruoš-
tame tradiciniame pri-
ėmime Garden - party.
Priėmime dalyvavo
Prancūzijos ministras
pirmininkas P. Messmer
su žmona, visi vyriausy-
bės nariai, parlamentarai,
senatoriai, politikai, vi-
suomenininkai bei spau-
dos atstovai.

NAUJAS SLA

DAKTARAS KVOTĖJAS

Š.m. rugpjūčio mėn.
4 d. savo metiniame su-
važiavime New Yorke,
Susivienijimo Lietuvių
Amerikoje Pildomoji Ta-
ryba išrinko dr. Danielių
Degesį daktaru kvotėju.
Plačiai žinomas visuo-
menininkas įstojo į SLA
14 kuopą, Clevelande,
prieš 20 metų. Jis tvar-
kys Susivienijimo medi-
cinos ir sveikatos klau-
simus bei eis Pildomosios
Tarybos nario pareigas
iki 1974 m. seimo, kuomet
delegatui ratifikuos nau-
jai išrinktą kandidatą į
tą pareigavietę.

• TĖVYNĖ atostogauja
visą rugpjūčio mėnesį ir
visa SLA veikla apstojo
iki Darbo dienos savait-
galio. SLA Žinyba

Savotiškas tautinio šokio aspektas. Tai lietuviškas šokis, ne-
žiūrint kokiame žemyne jis šokamas, nežiūrint, kaip žmogus į
jį bežiūrėtų...

Nuotrauka V. Vilkaičio

Sydney (Australijoje) šestadieninės lietuvių mokyklos mokinės pasku-
tinio pasirodymo metu. (iš kairės) Audronė Stasionytė, Kristina Cox,
Audronė Sliterytė, Teresė Daubaraitė ir Rita Barkutė. Nuotr. V. Vilkaičio

IŠ "ELTOS" BIULETENIO INFORMACIJŲ

Ryšium su L. Brežnevo
atvykimu į Jungtines
Valstybes, Sovietų pa-
vergųjų tautų atstovai
visokiais būdais stengėsi
priminti laisvajam pa-
sauliui, kokia iš tikrųjų
yra padėtis jų kraštuose.
Viena organizacija, Com-
mittee for the Defense of
Soviet Political Prisoners
(Sovietų Politinių Ka-
liniams Ginti Komite-
tas) užpirkė dideliuo-
se šio krašto laikraš-
čiuose, kaip The New
York Times (birž. 26 d.)
ir Clevelando The Plain
Dealer (birž. 26 d.), The
New York Review (birž.
28 d.), skelbimus, reika-
laudami, kad "Sovietų Są-
junga paleistų visus poli-
tinius kalinius SSRS ir
Čekoslovakijoje". Tarp
politinių kalinių pavar-
džių, kurių paleidimas
ypatingai reikalaujamas,
yra ir šie lietuviai (pa-
vardės gautos paskambi-
nus ELTA Informacijos
Tarnyba): A. Kačinskas,
V. Kaladė, J. Prapuolėnai-
tis, J. Macijauskas - visi
teisti ir nubausti ryšium
su 1972 gegužės Kauno
demonstracijomis; Sira
Kudirka, už mėginimą pa-
slekti laisvę nubaustas
10 metų sunkiųjų darbų
kalėjimo; Donatas Butkus,
už domėjimąsi ir simpa-
tizavimą budistams už-
darytas į psichiatrinę li-
goninę. (Eltos žiniomis
tame Komite to veikia ir
viena lietuvaitė - p.G.
Klimaitė, gyv. Clevelande,
Ohio).

• Birželio 20 The Wa-
shington Post atspausdino
Pavergtųjų Europos Tau-
tų Seimo pirmininko Ste-

fan Korbonski' o tokio tu-
rinio laišką: "Ryšium su
p. Brežnevo vizitu, Pa-
vergųjų Europos Tautų
Seimas jaučia pareigą
priminti tragišką likimą,
ištikusį Bulgariją, Čekos-
lovakiją, Estiją, Vengriją,
Latviją, Lenkiją ir Rumu-
niją, kurių laisvę ir ne-
priklausomybę sunaikino
sovietiškas imperializ-
mas, kuriam atstovauja
" Brežnevo Doktrinos "
autorius. Tos didvyriškos
tautos niekad nesusitalkė
su sovietine valdžia, ką
dramatiškai rodo 1953 m.
Pilzeno darbininkų sukil-
imas, 1956 m. Poznanės
sukilimas, 1956 m. Vengrų
sukilimas, 1956 m. Vengrų
revoliucija, 1958 m. stu-
dentų neramumai Lenki-
joje, jaunuolio susidegini-
mas po sovietų ginkluotos
invazijos į Čekoslovakiją
1968 m., kruvinos darbi-
ninkų riaušės Lenkijos
baltiškuose uostuose
1970 m., kelių jaunuolių
susideginimas ir masi-
nės demonstracijos Kau-
ne bei kituose Lietuvos
miestuose 1972 m. Pono
Brežnevo vizitas yra ge-
ra proga priminti jam
tuos įvykius, kurie rodo,
kad pastovi taika negali
būti statoma ant milijono
istorinėms tautoms pri-
klausančių europiečių pa-
vergimo ir kad joks " at-
lyžimas "(detente), padik-
tuotas praktiškumo su-
metimų, negali paneigti
jiems jų neginčijamos
apsisprendimo teisės.

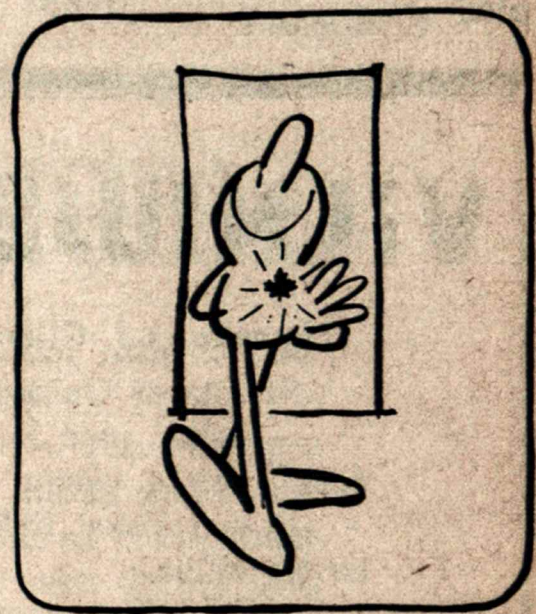
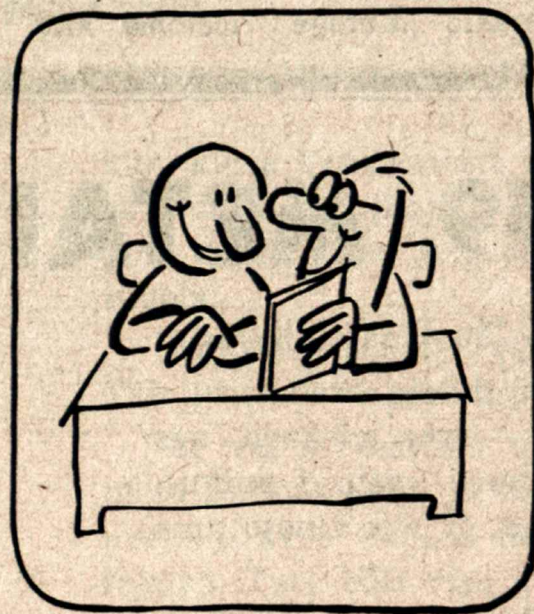
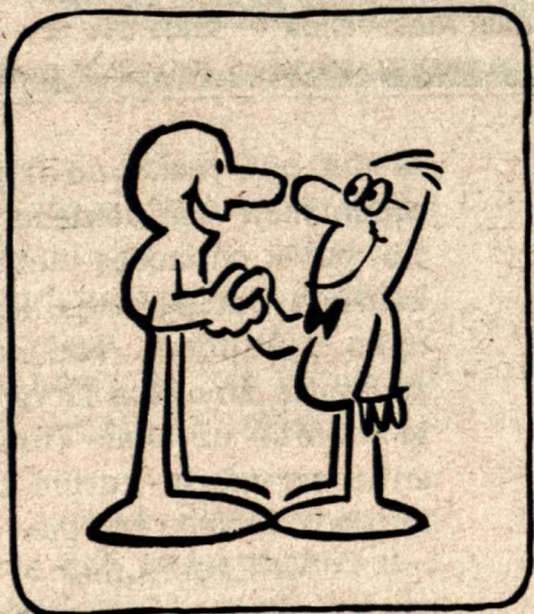
• Kultūrinis ir politinis
pasipriešinimas Estijoje,
su užuominomis apie Lie-
tuvą ir Latviją, vaizdžiai
aprašytas straipsnyje
" Estija: Išdidus Sateli-

tas ", savaitraštyje " Na-
tion "(1973.V.7). Tai bene
pirmas pabaltiečių pra-
siveržimas į JAV kairių-
jų intelektualų spaudą,
dažnai teisinusią komu-
nistinę sistemą Rytų Eu-
ropoje. Straipsnio autorius
Rein Tagepera dėsto po-
litinius mokslus Kaliforni-
jos universitete (Irvine).
Jis rašo, kaip estų stu-
dentai sukėlė džiaugsmo
demonstracijas, čekoslo-
vakų ledo ritulininkams
prieš porą metų nugalė-
jus sovietus. Estų komu-
nistų vadams susirinkus
ypatingam pasitarimui po
Čekoslovakijos invazijos
1968 m., vienas jų pa-
reiškęs: " Pakaruoklio
namuose aple virvę ne-
kalbama ". Pasak Tagepe-
ros, Estijoje nuo 1971 m.
pradėta viešai pulti Es-
tijos " satelitinio liaudies
demokratijos statuso "
idėją. Autorius tame išlū-
ri ženklą, kad estų komu-
nistų sluoksniuose ta idė-
ja turinti pasekėjų. Tage-
pera aprašo ir aukšto
lygio estų pagrindžio or-
ganą " Eesti Demokrat ".

• Šiuo metu 1,200,000
sovietų piliečių kalinami
stovyklose, kalėjimuose
ir psichiatrinėse ligoni-
nėse - tvirtina šiemet pa-
skelbtame " International
Committee for the De-
fense of Human Rights in
the USSR " pranešime. Šis
skaičius mažesnis negu
Stalino laikais, bet pasta-
ruoju metu jis vėl didėja.
Pranešime minimas ir
lietuvis Juozas Lankaus-
kas, kuris 1969 m., būda-
mas 56 metų amžiaus,
" nebegalėdamas pakelti
sąlygų ", nusižudė po 19
metų nelaisvės.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Jeigu jūs atvykote Kanadon prieš 1972m. lapkričio 30d. ir pasilikote kaip svečias ar kaip nelegalus asmuo, mūsų kraštas gali tapti jūsų kraštu iki 1973m. spalio 15d. vidurnakčio.

Jeigu jūs sėkmingai įsikūrėte Kanadoje, mums atrodo, kad jūs turėtumėte naudotis visomis legalių gyventojų privilegijomis.

Tad iki spalio mėn. 15 d. vidurnakčio mes padėsime jums jas įsigyti.

Iki to laiko jūs galite prašyti imigranto teisių / pirmas žingsnis į pilietybę / , nesulaukdamas jokios baudos už nelegalų atvykimą ar nelegalų pasilikimą.

Iki tos datos jūsų prašymas bus svarstomas pagal labai sušvelnytas taisykles.

Bus atsižvelgta į daugelį veiksnių. Bet kuris iš jų jums gali suteikti

reikiamas kvalifikacijas.

Kaip matote, stengiamės viską palengvinti. Tačiau ir labiausiai norėdami, negalėsime jums padėti po spalio mėn. 15 d. Nuo to laiko naujasis įstatymas neleis jums gauti imigranto teisių būnant Kanadoje ir sustabdyti deportacijos apeliaciją.

Praneškite mums savo pavardę, adresą, visus jūsų atvejo faktus. Mes norime, kad jūs įsijungtumėte į savo aplinkos gyvenimą ir jame pilnai dalyvautumėte. Stengsimės padaryti visa, kad mūsų kraštas taptų jūsų kraštu.

Platesnių informacijų teiraukitės telefonu, laišku ar apsilankymu artimiausioje Kanados Imigracijos Centro įstaigoje. Jeigu jo nebūtų prie jūsų gyvenvietės, kreipkitės į artimiausią Kanados Darbo Jėgos Centrą / Kanados imigracijos pareigūnų paslaugos yra be jokio mokesčio /.

Kanados Imigracijos Centrai yra atdaryti ir priima prašymus: *ščiadieniais* – nuo 8 val. ryto iki 8 val. vakaro, *šeštadieniais* – nuo 9 val. ryto iki 5 val. po pietų; *spalio 15, pirmadienį*, – nuo 8 val. ryto iki vidurnakčio.

**Manpower
and Immigration**
Robert Andras, Minister

**Main-d'œuvre
et Immigration**
Robert Andras, ministre

ŽEMĖS "ALSAVIMAS"

Geologai, sudarę smulkų europinės dalies teritorijos žemės plutos šiuolaikinio judėjimo žemėlapi, paneigia "kietos žemės" sąvoką. Remdamiesi labai tiksliais matavimais, mokslininkai teigia, kad kalnynai ir lygumos savo bangavimu primena jūrą. Karpatai per metus išauga 2 cm; Krymas – 4 cm, o Ukrainos skydas – net 8 cm. Greičiausiai kyla Kaukazo priekalnės ir kalnagūbriai (daugiau kaip 11 cm per metus). Tuo tarpu Pečioros baseine, Urale, Karelijos pietryčiuose jaučiama slūgimo tendencija.

Mokslininkai mano, kad šie judėjimai apima ne tik žemės plutą, bet ir žymią giluminės mantijos dalį.

Specialistų sudarytas naujas žemėlapis turi didelę praktinę reikšmę. Juo naudojamas, projektuojant ir statant hidrotechninius ir irigacinius inžinerinius, pramonėje. Šis žemėlapis yra dalis tarptautinio suvestinio Rytų Europos geologinio žemėlapi.

MARGIRIS IR PILĖNAI

(Iš "Mokslas ir Gyvenimas")

Norime sužinoti apie didvyrišką Pilėnų gynėjų mūšį su kryžiuočiais 1336 metais. J. Kraševskis apysakoje „Kunigas“ rašo, kad koval vadovavo Margiris, kurį dar mažą paėmė į nelaisvę kryžiuočiai. Rėda buvo jo motina. Nelaisvėje Margiris susipažino su Baniute. Pabėgę iš tos nelaisvės, juodu susituokė ir paskui žuvo, begindami Pilėnus. Kiek čia yra tiesos?

S. Salskas (Kaunas)

Ar tiesa, kad Pilėnai, amžiams slenkant, virto Punia? — klausia S. Masaitis iš Punios.

Skaltitytojas Kasperas Bartkus iš Kauno atsiuntė straipsnėlį, kuriame praneša aptikęs, jog vokiečių 1930 m. enciklopedijos „Der Grosse Brockhaus“ V. I. žemėlapyje nr. 127a Pilėnai ir kryžiuočių pastatytas Bajerburgas pažymėti prie Nemuno gerokai į vakarus nuo Veliuonos. Pilėnų gynėjai turėjo ir gyvulių, todėl K. Bartkus mano, kad Margirio pilis galėjusi būti ne aukštame upės skardžio pillakalnyje, bet gerai sustiprintoje užliejamų Nemuno lankų kalvoje (čia patogiausiu gyvulių šerti bei girdyti), gal net dviejose, panašiose į tas, kuriose buvo įrengtas A. Tautavičiaus 1965 m. „M. ir g.“ 10 nr. aprašytas Bajerburgas. Tas kalvas vėliuoniškai vadina Pilalėmis. „Ko gera, šis pavadinimas yra teisėtas atgarsis garbingųjų Pilėnų, kurių teritoriją ir vardą buvo užgrobęs Bajerburgas“, — rašo K. Bartkus.

PILĖNAI GROŽINĖJE LITERATŪROJE

Margirio ir Pilėnų temos ėmėsi ne vienas rašytojas. Trimis dešimtmečiais anksčiau už J. Kraševskį poetas L. Kondratavičius-Syromklė parašė poemą „Margiris“ (1855 m.). Šioje poemoje Margiris turi suaugusią dukterį Eglę. Ji padeda pabėgti jaunam kryžiuočiu, kuris turėjo būti dievams paaugutas. Vėliau, vokiečiams apgulus pilį, tas pats riteris, sužinojęs, kad dėl jo bus nužudyta Eglė, slaptu urvu, kuriuo anksčiau buvo pabėgęs iš nelaisvės, su savo lankininkų būriu įsiveržia į degančią pilį ir išsigabena apalpusią Eglę. Margiris, nuo sienų pamatęs laivelyje dukrą su kryžiuočiu, abu nušauna iš lanko, o paskui pats žūva kartu su paskutiniaisiais pilėnais.

J. Kraševskio „Kunige“ matome kitų

veikėjų: Margirio motiną Rėdą, žmoną — Baniutę ir t. t. Remdamasis J. Kraševskiu, mūsų dramaturgas M. Šikšnys-Šiaulėniškis 1905 m. parašė 5 veiksmų tragediją „Pilėnų kunigaikštis“.

Dar kitaip visa tai pavaizdavo V. Krėvė „Senoje pasakoje apie narsų kunigaikštį Margirį, Punios valdovą“. Čia dievams numatytus paauguti jaunus vokiečius paleidžia Margirio žmona. Kunigaikštis ją taip myli, kad nesutinka jos aukoti vietoj pabėgusių belaisvių. Kryžiuočiams apgulus pilį, pirmąją dieną Margiris su savo raiteliais išjoja iš pilies ir įnirtingai kaunasi su priešais lygiame lauke. Bet vokiečių labai daug, apgulimas trunka beveik tris mėnesius. Išsekus jėgoms, seniai, moteris ir vaikai savo noru susidegina lauže. Margiris nužudo mylimą žmoną, po to su likusiais vyrais paskutinią kartą išsiveržia iš pilies ir kaunasi, kol žūva.

V. Klovos operoje (J. Mackonio libretas) „Pilėnai“ vėl kiti veikėjai, kitoks ir pats Margiris: senas, kilmingas valdovas, turintis dvi dukteris. Paskutinėje scenoje pilies gynėjai, tvirti vyrai, vienas po kito žengia į laužą ir susidegina.

Kaip matome, kiekvienas rašytojas savaip kūrė Pilėnų tragediją. Tai jų teisė. Todėl grožinės literatūros kūrinių negalima laikyti istorine tiesa. „Kunigas“ taip pat yra J. Kraševskio vaizduotės kūrinys. Autorius norom nenorom turėjo sugalvoti veikėjus, smulkesnius įvykius, nes istorija žino tik vieną Margirio vardą ir trumpą apgulimo aprašymą. Jis pasinaudojo ir kitais istorijos faktais. Pavyzdžiui, mintis, kad Margiris augo pas kryžiuočius, yra paimta iš prūsų 1260—1274 m. sukilimo vado Herkaus Manto gyvenimo; didelis, specialus kryžiuočių karo laivas Nemune tikrai buvo sudegintas, bet tai padarė lietuvių karvedys Surminas ties Veliuona dviem dešimtmečiais anksčiau, negu krito Pilėnai. P. Dusbargas mini prūsų moterį, kuri XIII a. vadovavo piliai, todėl J. Kraševskis Rėdą padarė pilies valdove.

ISTORINĖS ŽINIOS APIE PILĖNŲ GYNIMĄ

Praėjus keleriems metams po Pilėnų gynimo, įvykį trumpai paminėjo Sembos kanau-ninko kronika, kiek vėliau — kitos dvi kry-

žiuočių kronikos. Plačiau jį aprašė Ordino metraštininkas Vygandas Marburgietis. Nors jis rašė 60—70 metų praėjus po Margirio žuvimo, tačiau naudojosi gana patikimais šaltiniais. Vokiškasis Vygando kronikos originalas neišliko, yra tik keli, ne visai sutampantys, lotyniški vertimai. Istorikai daugiausia remiasi XVI a. kronikininku K. Šiucu, kuris aprašė Pilėnų gynimą pagal Vygando originalą. Šis aprašymas yra paskelbtas „Lietuvos TSR istorijos šaltinių“ I t. 76 p. Iš jo štai ką sužinome.

1336 m. Kryžiuočių ordinui į talką iš Vokietijos ir kitų kraštų atkeliavo nemaža kunigaikščių, didikų, ginkluotų maldininkų. Magistras nutarė su savo pulkais ir atvykėliais žygiuoti į Lietuvą. „Vasario 25 d. jie apgulė Pilėnų pilį ir ją kelias dienas nuolat puolė. Lietuviai gynėsi vyriškai. Pilyje buvo 4000 apsiginklavusių vyrų. Jie buvo subėgę į gerą apsaugą iš visos apylinkės kaimų su šeimomis, galvijais ir visu turtu bei lobiais, kai išgirdo riterius atvykstant. Riterių pulkas, ištroškęs grobio, visai stengėsi įkopti į pilį. O lietuviai pasiryžo bet kam, tik ne atiduoti pilies ir nepakliūti į priešų nagus, ypač dėl krikščionių tikėjimo, kurio taip baisėjosi, jog veikiau norėjo mirti. Šį kartą jie visai nežmoniškai būdavo ir įvykdė. Pajutę, kad negalės ilgiau laikytis, kadangi pylimas ir užtvartos, nuolat puolamos, jau buvo pralaužtos ir iš dalies sunaikintos, uždegę didžią ugnį, sumetę į ją visas gėrybes, nužudę visas moteris ir vaikus ir sumetę lavonus į ugnį, vienas po kito patys išsizuodė.“ Kryžiuočiai skubėjo veržtis į pilį, norėdami išgelbėti nors likučius žustancio turto ir žmonių (vaikus ir moteris išsivarydavo į nelaisvę). „Bet kai jie jau galėjo gelbėti, tebuvo tikėtis vadas su savo tarnais, kurie dar ilgokai iš tvirtovės karžygiškai gynėsi. Jie bemaž visi buvo užmušti, tik keli pasidavė. Vadas Margiris, nepaprastai stiprus karžygis, nežmoniškai priešinosi ginklų. Ne vieną galvą dar nuskynė, kol atidavė savąją. Pagaliau, nebegalėdamas priešintis, šoko į tamsų rūsi, kur buvo paslėpęs savo žmoną, ir nužudė ją vienu smūgiu. Tada persiskrodė sau pilvą ir, sukritęs šalia žmonos, nelaimingai mirė. Tvirtovė buvo sudeginta, iki pamatų išversta ir su žeme sulyginta. Taip ri-

VILNIUJE 1919 METAIS

(Ištrauka iš J. Gliados romono "Sunkiausiu Keliu")

Stambusis Gužas užbaigė anų dviejų tiradas:

— Dabar pats laikas. Dabar — arba niekada, nes nebeturėsime vėliau galimybės burti vyrus į pulkus. Desperatiškai išskleidė rankas, ir visi žinojo apie ką jis kalba.

— Formaliai nesame įgalioti, — pasakė Škirpa, — bet savaime turime teisę kalbėti visų karininkų vardu. Visi gi rūpinasi tik vienu klausimu: kada baigsime mitinguoti? Štai Kondratavičius mėgino siųsti mus Kalėdų atostogų. Kalėdos! Argi įmanoma atostogauti tokiu laiku?

Elisonas vėl pakartojo savo tezę:

— Nepasitikime Apsaugos Štabu, nes jis nieko neveikia.

Sleževičius sėdėjo prieš tuos tris jaunus vyrus. Jie buvo civiliais rūbais, bet tas nenustelbiamas kariškumas, kurį idiegia vyrui karo tarnyba, švietė iš jų balsų ir elgesio manierų. Tai buvo tas dailus pasitempimas, kuris vyrui kažkaip teikia grakštumą ir vyrišką patrauklumą. Sleževičiui keista ir gailu galvoti, kad tokie vyrai atvirai dėsto jam savo apmaudą, tuo tarpu jo diktatorystė yra tik farsas. Gal būtų, savo tariamos diktatorystės galia jis galėtų pakeisti Apsaugos Štabo padėtį? — Sudurstyti Apsaugos Štabą toki, kuris tinkintų karininkus. Jis paklausė:

— Mėginkime judinti darbą iš mirties taško. Ką jūs turite minty, kas būtų veiklesnis už neveikliusius Štabe?

Škirpa pakėlė ranką, lyg prašydamas leidimo prarti.

— Vyresniųjų karininkų, kurie turėtų atitinkamus laipsnius, mes neturime nė vieno. Nė vieno aukštesnio už tuos, kurie dabar dirbo Apsaugos Štabe, o tinkamos energijos neparodė. Turime tik mažesnių laipsnių kariškius.

— Laipsnis dar ne viskas, — šyptelėjo Sleževičius.

— Gal būtų, mažesnio laipsnio kariai galės sėkmingiau organizuoti kariuomenę. Kaip girdėjau, vienu laiku čia buvo pasirodęs lietuvis generolas Silvestras Žukauskas, bet pamatęs, kad nėra jam kariuomenės, išnyko iš Vilniaus. Tad nesibazuokime laipsniais, — bažuokimės žmogaus ištverme ir atsidavimu darbui. Aš gi tik nuo užvakar Vilniuje. Man vis akyse stovi tas entuziazmas, su kuriuo tvėrė Rusijoje lietuviškus batalionus. Svarbu žmogus — ne laipsnis!

— Mes norėtume, — pasakė Škirpa, — kad iš Apsaugos Štabo būtų atleisti visi rusai ir į jų vietas paskirti lietuviai karininkai, nežiūrint, kokio laipsnio jie bebūtų. Svarbiausia — atsižvelgti į jų ištikimybę Lietuvai. Kad tik dirbtų atsidavusiai ir gabiai.

— Ir kas jiems vadovautų? — staiga metė Sleževičius konkretų klausimą.

— Kapitonas Velykis, gal štabo kapitonas Adamkevičius, — konkretumu į konkretumą atsakė Škirpa. — Nors jie abu neturi aukšto laipsnio, bet yra baigę karo mokyklą dar prieš karą. Jie turi daug patyrimo. Su kapitonu Velykiu aš dirbau Apsaugos Štabe ir žinau, kad jis yra skubaus kariuomenės organizavimo šalininkas. Buvo už savanorių kvietimą, patardamas nebijoti, kad į kariuomenę įsismelks Lietuvos priešai. Jis ragino tikėti kiekvienu lietuviu, kuris eina į kovą dėl laisvės.

— Tai labai konstruktyvios sugestijos, — sutiko Sleževičius.

Jaunieji karininkai susižvalgė, tartum džiūgaudami, kad Sleževičius vertina jų drąsią iniciatyvą. Škirpa pasakė:

— Pone Sleževičiau, prašome nedelsiant šaukti lietuvišką jaunimą tvirti kariuomenę. Kad tik stotų prie ginklo ir visur organizuotų savisaugos būrius.

Sleževičius klausėsi jauno ir dailaus vyro žodžių. Tai buvo ta pati pasiryžimo dvasia, kurią teko su tokiu pakilimu išgyventi Rusijoje. Tada šimtai lietuvių, Rusijos armijos karių, bėgo į sąjuosius dalinius, nešė su savimi šautuvus, granatas ir kulksvaidžius, kad tik galėtų vieningi ir ginkluoti pereiti Lietuvos sieną ir susiburti Lietuvos kariuomenę.

* KULTŪRINIS PUSLAPIS *

BALZEKO MUZIĖJUS

MUZIĖJUS
— PRAEITIES
VEIDRODIS

Nemaža įvairiose vietovėse, įvairiais vardais yra kultūros įstaigų ir muziejų, bet tik vienintelis LIETUVIŲ kultūros muziejus yra — Balzeko muziejus, prieš septynerius metus įsteigtas Chicagoje. Keliuose šiuo muziejaus skyriuose gausiai sutelkta eksponatų, vaizduojančių nuo senovės laikų lietuvių kultūros raidą ir jos praeitį. Steigėjas, Stanley Balzekas, jaun., daug metų puoselėjo svajonę pagerbti šalį ir tautą iš kurios yra kilę jo tėvai ir kurią jis gerbia ir myli. Šis muziejus Lietuvos praeities vardu, šaukia lietuvių vienybės ir jungia juos su garbinga tautos praeitimi bei žadina gilesnius sentimentus tėvų žemei, tautos tradicijoms ir idealams. Šiame muziejuje telkiama amžiais lietuvių sukurtos dvasinės, kultūrinės ir materialinės vertybės. Gaila, tokių vertybių per nesusipratimą jų neįvertinančių asmenų, nemaža

išmetama, sunaikinama. Muziejus renka ir saugo įvairią lietuvių praeitį, kultūrą vaizduojančią medžiagą, kaip antai: senovės pinigus, medalius, ordenus, įvairius jubiliejinius ir kt. žetonus, pašto ir žyminius ženklus, laiškus, atvirukus, diplomus, fotografijas, paveikslus, paveikslėlius, knygas, laikraščius, žurnalus, nespausdintus rankraščius, draugijų protokolų knygas bei jų svarbesnį susirašinėjimą, audinius, mezginius, drožinius, ginklus, įvairių uniformų bei šarvuotės atributus ir t.t.

Tokius įvairius, nors čia ir neišvardintus senoviškus daiktus turintieji asmenys, prašomi nenaukinti jų, bet atiduoti šiam muziejui, kur jie bus dėkingai priimti, pakvituoti ir saugomi. Muziejaus adresas:

4012 Archer Ave.,
Chicago, Ill., 60632.

Muziejus veikia kasdieną ir šventadieniais nuo 1 val. iki 4:30.

Telefonas:
/ 312 / 847 - 2441.

/ kp /

NAUJOJI VOKIEČIŲ KARINĖ LITERATŪRA

Vyt. Kašėlionis

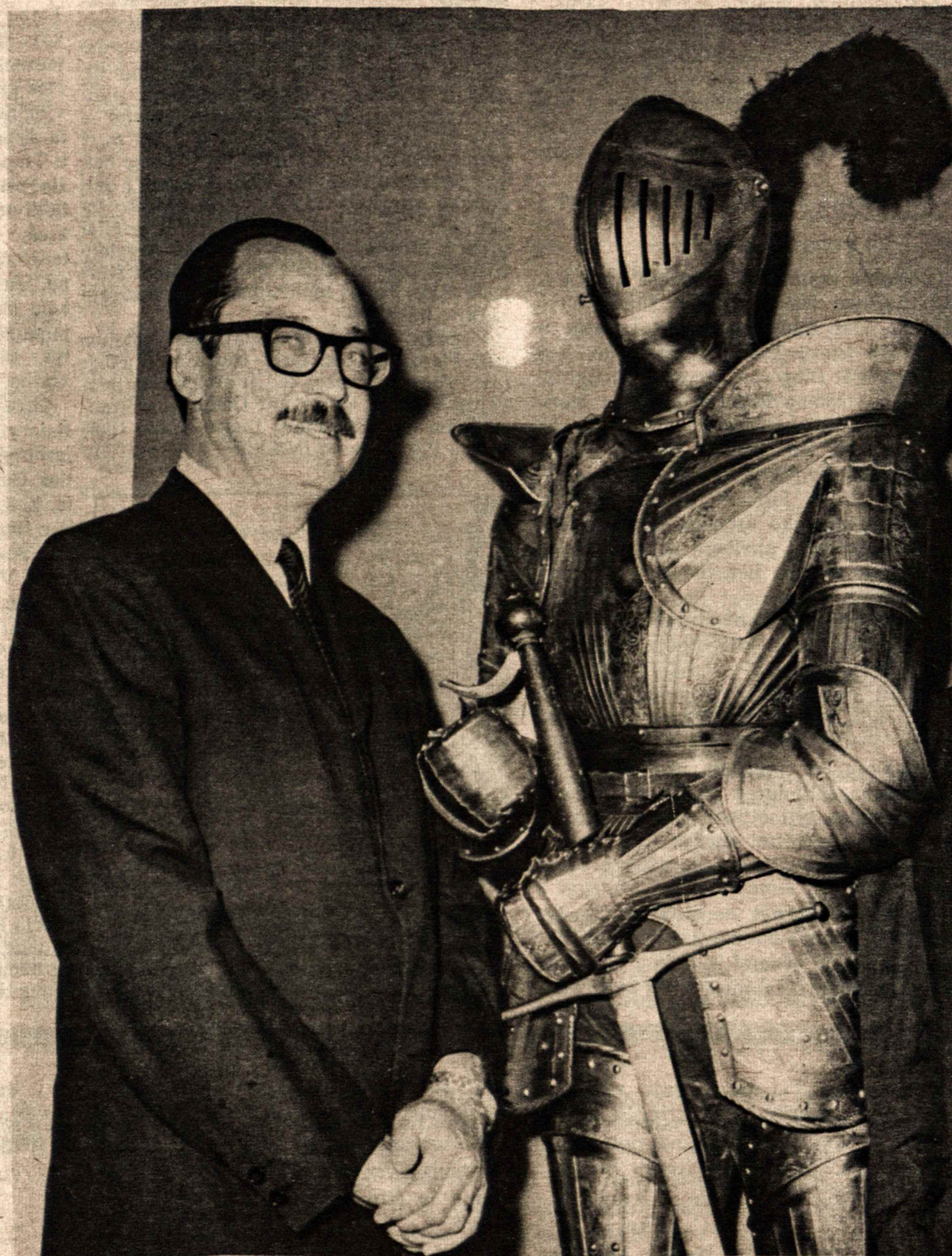
Vokietija, pralaimėjusi I ir II Pasaulinius karus, dabar turinti stipriai liberalinę ir net kiek kairėn pakrypusią vyriausybę, atsižadėjusi nemažų savo žemių Lenkijos naudai, aišku, ir sovietų Rusijos naudai, tebeturi stiprią karinę visuomenę. Vakaruose Vokietijoje yra daug pajėgių karinių straipsnių, knygų rašytojų ir jų parengtas knygas, atrodo, mielai išleidžia ir žmonės perka.

Ieškodamas lietuviams reikalingos medžiagos, kai ką esu pirkęs iš antikvarijato Schnell & Verlag GmbH, D-8000 München 60, Federseestrasse 1, W. Germany. Dabar jie

man vis tebesiunčia savo katalogus, nors keletas metų nieko iš jų nepirkau.

Nesenai gavau net devynius skirtingus katalogus, vis apie vokiečių kariuomenę.

Garsinamos knygos apie vokiečių puolimus link Stalingrado. Vokiečiai prie Maskvos. Apie buv. gyventojus tarp Vyslos ir Nemuno. Išsias rinkinys karą ir politiką nagrinėjančių, išskaitytinai karą prieš JAV—es. Apie Versalį ir Nürnbergą. Apie Hitlerį. Knygos apie tankus, karinį laivyną, aviaciją. Išsias rinkinys apie vokiečių karo laivyno žygius vandenynuose.

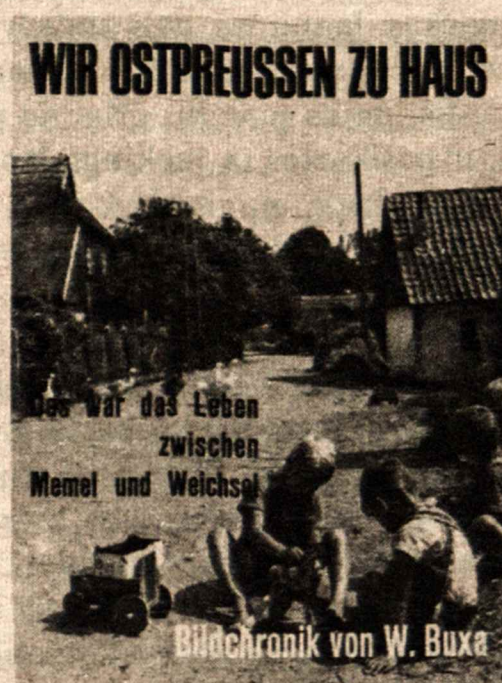
Stanley Balzekas jr. prie vieno eksponato

Apie jų žymtuosius karo vadus, karo herojus. Apie vokiečių artileriją. Senoji vokiečių kariuomenė, jų uniformos. Jauniems skaitytojams karinėms temoms, ir t.t.

Didelė vokiečių tauta, veržli, darbšti, kūrybinga. Vien jų katalogus bevarant pagalvoji, kiek mes, lietuviai, turime mažai raštų savo kariuomenės ar karinėmis temomis! Lietuviams reikia dau-

Nukelta į 9 psl.)

Šiais metais platinamų V. Vokietijos karinėmis temomis knygų viršeliai.

NEPRIKLlausoma LIETUVA

AL. GIMANTO

NEIŠSPENDŽIAM NENUOSEKLUMAI

Gana ramlai mūsų vi-
suomėnėje sutinkamas
faktas, kad Jungtinių Val-
stybių gen. konsulas Le-
ningrade jau bene du kar-
tus lankėsi Vilniuje ir
ten buvo oficialiai sutik-
tas ir priimtas. Simpatin-
gi ir naivūs valstybės de-
partamento aiškinimai
tik jau ne teisinimasis!
patikrinimai ir įtaigojimai,
kad tai nereikšlia jokių
pakitimų tradicinėje JAV
politikoje ir toliau nepri-
pažįstant Pabaltijo val-
stybių aneksijos. Tegali
iššaukti tik šypsena. Bet
tos šypsenos, regis, lyg
ir užtenka vieniems ar
kitiems mūsų veiksmų
atstovams, besilankiu-
siems Washingtone ir ga-
usiems suraminimo pa-
tikinimus. Atseit, visa
yra ramu, gražu, taiku ir
be jokių pakeitimų... Iš-
ties, palaiminti naivieji

ir jų begalinis tikėjimas,
gal, telsingiau, pasitikėji-
mas...

Toji visa amerikinio
"nepripažinimo" politika
yra pagavusi mus beveik
iki savęs apsisvaiginimo
manijos. Per ją dažnai
negalime ar nenorime
įvželti bet kurio pavo-
jaus ženklus, pusiau sap-
nuodami, kad visa yra
pilnoje tvarkoje, saugu ir
nekeičiama. Juk dar ir
šiandien džiaugiamės se-
naisiais prez. Rooseveltto
patikinimais, kad "Lietu-
vos laisvė tik laikinai
atidėta..." Tai buvo tar-
ta ankstyvaisiais 1940-ais
metais, tuo tarpu šiandien
artėjame prie 1970-ųjų
vidurio. Po to jau turime
5-ąjį JAV prezidentą,
kurio flirtas su Maskva
kažin ar artina "Lietuvos
laisvės atidėjimo laikinu-
mą".

Jei išdrįstume vaiz-
džiau skaityti eilutes (ir
tarp jų), jau žymiai seniau
būtume supratę ir tinka-
mai įvertinę kasmetinius
Vasario 16 proga gauna-
mus Lietuvos pasiuntiny-

STENLEY BALZEKO lietuvių kultūros muziejaus surengto pagerbimo sulaukusiems
75 metų amžiaus veikėjams, vaizdas.
Nuotrauka J. Kasakaicio

bėje raštus — laiškus iš
valstybės departamento.
Jei dar to negana, pasi-
skaitykime kasmetines
vasaros vidury išleidžia-
mas "rezoliucijas" pa-
vergtųjų tautų prisimini-
mo proga. Visuose tuose
raštuose gana vaizdžiai
išdėstyta tai, ko mes ne-

norime nei matyti, nei
girdėti. Tai skystas van-
denėlis, tuščiažodžiavi-
mai, abstrakčios sąvokos
ir nuogos realybės pri-
dengimas skurdžiais
skarmalėliais, žinant ir
jaučiant, kad net ir fygos
lapas kur kas daugiau
pridengtų...

Tuo tarpu amerikinė
užsienio politika Pabaltijo
atžvilgiu (jei išvis to-
kia yra) žaidžia su laiku
ir kantrybe. Niekur ne-
skubama, nieko naujo ne-
planuojama, pastikint ra-
miai plaukiančia laiko
tekme. Be jokios rizikos,
be atsakomybės, be jokių
duobių, vingių, gal net pa-
sitikint atsitiktinumu, ne-
sivarginant net ir bet ku-
riais gerais norais.

To negailėstingo laiko
tekmėje po truputį už-
gęsta Pabaltijo diploma-
tiniai ir konsuliniai
postal, mažai kam besi-
jaukinant ar pergyvenant,
išskyrus, žinoma, pačius
pabaltiečius. Po truputį
baigiasi etatai, baigiasi
ir lėšos jų išlaikymui. Su
tuo, greičiausia, pasibaigs
ir amerikinė "nepripaži-
nimo" politika.

Principai, tarptautinė
teisė, simpatijos visa tai
sau, o kieta gyvenimo
realybė vėl sau. Ir švie-
sesnių laikų, šviesios
ateities viltys, tegali atei-
ti tik iš pačios tautos ka-
mieno, gyvo, kuriančio,
nepasiduodančio pesi-
mizmui ir apatijai. Tai ir
būtų pagrindas bet ku-
riam optimizmui.

VOKIEČIŲ KARINĖ LITERATŪRA...

(Atkelta iš 8 psl.)

giau kariniai galvoti.

Dabar negalime turėti
savo kariuomenės, tai
bent palikime brandžių,
apgalvotų straipsnių, be
kurių labai sunku turėti
geros literatūros knygų
pavidalę. Kiekvienas sten-
kimės duoti pagal išgales,
net lapas prie lapo knyga
sudaro.

ATSIŪSTA PAMINĖTI:

NEŽINOMI KELEIVIAI,
Magdal. Marija Slavėnie-
nė. Epas, Minties spaus-
tuvės leidinys Australijoje.

VARDAI IR VEIDAI,
Stašys Yla. Mūsų kultū-
ros istorija, Lietuviškos
Knygos Klubas leidinys.

Š.A. PABALTIEČIŲ ŠAUDYMO PIRMENYBĖS

1973 m. Š. Amerikos
Pabaltiečių Šaudymo
Pirmenybės įvyks š.m.
rugsėjo 15 - 16 d., neto-
li Hamiltono, Kanadoje.
Varžybas vykdo lietuviai
— Hamiltono lietuvių šau-
dykloje "Giedraitis". De-
talės bus praneštos šau-
dymo vienietams ir su-
trauktai paskelbtos spau-
doje, artimoje ateityje.
Pavieniai suinteresuo-
ti šaudytojai gali kreip-
tis šiuo adresu:

Mr. Juozas Usvaltas
75 Evelyn Ave.,
Toronto, Ont.,
M6P 2Z2.

Tel.: (416) 762-5019.

Švietimo Ministerija praneša:

- Imigrantai, ar jūs turite vaikų 4 — 5 metų amžiaus?
- Jei taip, Quebec'o vyriausybė jums siūlo prancūziškuo-
slus vaikų darželius. Jie veikia visą dieną. Transportas vel-
tul. Darželio lankymas veltul.
- Pilna diena darželyje:
Jūsų vaikai prižiūrimi visą dieną. Jie turi atsinešti savo
užkandžius.
- Transportas:
Specialūs autobusai paėms jūsų vaikus prie jūsų namų iš
ryto ir dienos pabaigoj parveš atgal be jokio užmokesčio.
- Papildomos žinios:
Dėl visų klausimų skambinkite telefonu 873 - 3744 Švie-
timo Ministerijai, (Ministère de l'Éducation) arba Mokyklų
Komisijai (Commission Scolaire) Montrealyje 525 - 6311.
- Šie patarnavimai yra patiekiami Kvebeko Švietimo Ministerijos
talkininkaujant Imigracijos Ministerijai ir Kvebeko Švietimo
Komisijai.
- N. B.: Taip pat yra priėmimo klasės imigrantų vaikams
nuo 6 — 17 metų amžiaus, veikiančios 12 mėnesių
per metus.

GOUVERNEMENT DU QUÉBEC
MINISTÈRE DE L'ÉDUCATION

Iš Detroito rašo Alf. Nakas

DIENA DAINAVOJE SU
FRONTININKAIS

Lietuvių Fronto Bičiuliai, sutrumpintai —LFB, populiariai—frontininkai, Dainavoje reiškėsi rugpjūčio 5–11 dienomis. Tai jų studijų savaitė, panaši į Santaros—Šviesos savaitę Tabor Farmoj rugšėjo pradžioje. Vienur ir kitur į akis krinta gausybė daktarų. Tik Dainavoje vyrauja daktarai, kurie gydo, o Tabor Farmoj—kurie profesoriauja.

Iš prieš šias eilutes rašant spaudoje pasirodžiusių poros reportažų aišku, kad frontininkai pramogavo, diskutavo, politikavo kiekvieną dieną. Tik iki penktadienio vakaro pobūvių būta lyg ir uždarytų. Kas kita šeštadienį, rugpjūčio 11. Jų šaukliai spaudoje ir per radiją garsino tos paskutinės dienos programą ir skelbė, cituoju: "... programa atvira visiems geros valios lietuviams iš Detroito ir apylinkių." Ką grasus įspėjimas "geros valios" reiškia, sunkoka buvo numatyti. Galėjai tik spėlioti, kad laukiami iš Detroito visi, kurie laikysis ramiai, netrukšmaus.

Kai vidudienį į Dainavą atvažiuavau, rytinis simpoziumas jaunimo temomis buvo besibaigias. Sa-

ko, jis prasidėjęs tik 11 valandą, nors "geros valios" detroitiečiai buvo kviečiami devintai. Užtat lengvai suspėjau į kitą simpoziumą, kuris turėjo prasidėti pirmą valandą, o prasidėjo 2:08.

Už stalo, priešais publiką, buvo susodinti Juozas Kojelis, Aušra Zerr, Bronius Nainys ir kun. Kazimieras Pugevičius. Titulų neminiu, nes spaudoje jie labai dažnai kartojami. Prie, jei gerai prisimenu, paaukštinto stalelio stovėjo LFB pirmininkas, pašnekesio moderatorius Leonardas Valiukas. Nespėjau užsirašyti, kokį vardą pašnekesiui jis davė, bet jau cituotas pranešimas sakė, kad pašnekesio tema bus "Lietuvos laisvinimo darbo racionalizavimas". Taip ir tebūna.

Juozas Kojelis veiksmuose pasigedo autoriteto, viršūnės. Alta jis norėjo matyti integralia LB dalimi. Piktinosi, kad vyksta stumdymasis dėl 416 rezoliucijos. Ragino džiaugtis laimėjimu (416—ja). Kvietė, regis, prie vienybės.

Bronius Nainys laisvinimo darbuose nieko gero nematė, jokių rezultatų. Prieš mūsų (išėivijos)

niekingus veikėjus jis statė Kudirką, Kalantą, Bubnį, Zdebskį. Pirštu dūrė į JAV politiką, kur iš šaltojo karo išsivysčiusi šilta draugystė. Priminė nieko nebereikiantį Atlanto čarterį. Klausė, ar nepribrendęs laikas politinės veiklos perorganizavimui.

Kun. Kazimieras Pugevičius pačioje pradžioje citavo amerikietį žurnalistą, neseniai Pabaltijy viešėjusį ir paklaustą, ar yra galimybė Baltijos kraštams išsilaivinti. Atsakęs jis (žurnalistas): "Užmirškite. Po tiekos okupacijos metų galimybės ne didesnės, kaip Texaso gražinimas Meksikai". Paskui pabrėžė, kad žydai tik į visuomenės opinijos organizavimą jų naudai ir patarė čia sekti žydus. Jo konkretus siūlymas: neatidėliodami steigime pabaltiečių informacijos centrą. Prelegentas jau žinojo ir kiek pinigų pradžiai reikėsia. Ogi, 15,000 dolerių. Sumą turį sudėti Vliskas, Alta ir LB, visi po penkis tūkstančius.

Aušra Zerr, L. Valiuko pristatyta kaip būsimoji JAV kongresmanė, aiškino, kokiu būdu galime pritraukti amerikiečius prie mūsų laisvinimo darbų. Esą, turi būti į juos kreipiamasi įlems įprastais metodais. Rašant raštus ir memorandumus ribotis tik kuriuo vienu aktualiu klausimu.

Po metų, dvejų ar trejų valdyboms keičiantis, jau į mūsų ratą įsuktus amerikiečius informuoti apie ateinančius dirbti naujuosius žmones. Kuod daugiau organizacijų į visokius pareigūnus kreipsis, tuo geriau. Ypač gali pasitarnauti mūsų profesionalai, kaip inžinieriai, gydytojai, mokslininkai, tiek konferencijų metu, tiek profesinių organizacijų ribose. Kun. K. Pugevičiaus siūlymui steigti informacijos centrą ji visiškai pritarė, tik netikėjo, jog užtektų minėtos pinigų sumos. Ji spėjo, kad pradžiai reikėsia netoli 40,000 dolerių.

Vėliau, į diskusijas įvėlus publiką, kun. K. Pugevičiaus projektui pritarė visi. Ir karštom kalbelėm, ir dar karštesniais plovimais. Bet prieš tai dar J. Kojelis gerokai papurtė B. Nainį. Tokių, sako, negatyvių tezių, bičiuliai, nepriimkite. Atmeskite, išmeskite. Jis (Nainys), sako, nieko gero mūsų darbuose neberanda. Jam, sako, išėivijos veikla nieko nebereikšia. Labai dramatiškai, didele, virpančiu balsu šaukė J. Kojelis. B. Nainys aiškinosi. Esą, čia jokios tezės, čia niekas neprašo nei priimti, nei atmesti, čia tik pašnekesys, diskusijos. O diskutuoti, sako, mes galime visokiom temom, iš visų pusių reikalą apžiūrint.

Aukštas, vėšliais juodais ūsais vyras iš Kanados (berods, p. Dundulis), pirmuoju prabilęs iš publikos aiškino, kad žmonės nenori aukoti veiksniams todėl, jog šie nesutaria. Dr. B. Radzivanas, Vlisko narys, žadėjo remti kun. K. Pugevičiaus projektą. Dr. K. Bobelis, Altos pirmininkas, irgi pritarė informacijos centro steigimui. O kritikuodamas B. Nainį, aiškino, jog politikas turįs turėti klaulės akis, krokodilo skūrą ir papūgos liežuvį. Šitaip, esą, prez. Niksonas "šiltą draugystę" su priešais palaikąs. Dr. V. Majauskas siūlė steigti milijoninį politinį fondą, kurio koordinatorius būtų Vliskas. Dr. J. Pikūnas pritarė inform. centrui, tik ne pabaltiečių, o arba vienu lietuvių, arba visų R. Eu-

ropos tautinių grupių. Dr. K. Pemkus klausė, ar kultūrinė rezistencija ne naudingesnė, kaip politinė. O dėl veiksnų sutarimo, tai, esą, Helsinkio kalėjime visi sutarę... PLB pirm. S. Barzdukas priminė, kad kun. K. Pugevičiaus planas jau buvo bent tris kartus svarstytas, išgirtas, visų pritarimą gavęs, tik negavęs elgo. Siūlė duoti elgą.

Kalbėjo dar keletas "bičiulių" ir keletas "bičiulių bičiulių" (į svetimženklis ne pajuokai deda, o todėl, kad taip L. Valiukas juos vadino). Ne visus jis šaukė pavardėmis. Kai kuriuos tik vardais, o ir prie pavardžių vardų neminėjo, todėl užsirašinėti buvo labai sunku. Tiek jau minėti politiniai bei kultūriniai tūzai, tiek eiliniai bičiuliai ir eiliniai bei neeiliniai bičiulių bičiuliai dažnai užkliudydavo žydus. Iš tikrųjų, žydai, kai raudonu siūlu perpyne visą simpoziumą. Kad g. Golda Meir būtų girdėjusi! Nes vis tik pagyrimai žydams, tik pavyzdžiu vienas kitam statinėjant.

Publikos buvo apie 70. Jei ne trečdalis, tai tikrai bet ketvirta dalis—moteriškos. Kad gi bent vieną būtų burną atidarius. Jeigu ne Aušra Zerr, tai sakytume, jog mūsų moterys visiškai neturi nuomonės. O ta nebuvokokios kaimo mergelės, ar šiaip užguitos būtybėlės. Mačiau eilę akademikų ir eilę damų.

Simpoziumas užtruko 2 valandas ir 10 minučių. Žinau, kad kai kam, o ypač jau damom, jis tapo amžinybe. (b.d.)

Vlisko pirmininkui dr. J.K. Valiūnui su savo šeima liepos 12 d. išvyktrim savaitėm atostogų Wyoming, pirmininko pareigas ėjo vicepirmininkas J. Audėnas.

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas, dr. J. K. Valiūnas, rugpjūčio 7 d. sugrįžo iš atostogų.

Liepos 5 d. Gimtasis Kraštas skelbia, kad liepos 21 d., eidamas 72 m. Birštone staiga mirė Kaišiadorių ir Panevėžio vyskupijų valdytojas prel. Povilas Bakšys.

NEPRIKLUSOMA LIETUVA

DAINAVOS STOVYKLOS PANORAMA

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.
antradieniais	10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.
penktadieniais	10 — 7 v.vak.
šeštadieniais	9 — 12 v.p.p.

Liepos—rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius "Talka" šeštadieniais uždaryta.

Mokame už:

depozitus (P.C.A.) čekių	5½ %
šėrus ir sutaupas	6½ %
už vienu metų terminuotus indėlius	7½ %
ir 3 metams	8 %

Duodame:

asmenines paskolas iš	10 %
nekiln. turto paskolas iš	9 %

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš \$4,300,000

dinės velionio biografiją ir jo pasiekus laimėjimus, gerb. autorius atvirai prisipažino, kad dailininkas Alfonsas buvęs vienintelis asmuo, kuris būtų sugebėjęs parašyti Dagio nekrologą. Būdamas vyresnis, autorius net nedvejojęs, kad velionis būtų padėjęs sutvarkyti skulptoriaus Dagio meniškąjį palikimą. Nežiūrint, kad Dagio esama daugiau realisto, o Docų buvus pasakingo svajotojo, tarp jų dviejų menininkų buvusi artima ir nuoširdi draugystė.

Skaitant įdomiąsias skulptoriaus Dagio mintis apie velionio nueitą kelią, prisiminė šviesus dail. Dociaus asmuo. Ar tai susitinkant kurios dailės parodos metu Toronte, ar svečiuojantis skulptorės Elenos suprojektuotoje, slėnio pakrantėje stoviojoje Docų rezidencijoje.

Ypatingai karčia ironija iškyla, dar taip neseniai, viena proga pasitenkinimu atmiestas velionio prisipažinimas, kad po trumpos ligos jam pavykę sėkmingai ištrūkti iš giltinės nasrų.

Ir, štai, prabėgo mėnesiai, gal metų apimtimi matuojama akimirka ir, kaip dail. Dagys pabrėžė "... tepaliko tik šviesus nutolstančio laivo atminimas."

S. Pranckūnas

J. Kobelskytė priima karūną ir kaspiną iš S. Šarkutės.

tė Kobelskytė, Laimutė Mačionytė ir Žilutė Šilinskaitė. Jos visos savo grakštumu, išsimokslinimu, maloniomis šypsenomis ir lietuviškumu pavergė besėdinčiuosius. Gausioji publika sulaukė kvėpavimus klausdamiesi savęs — "Kaip atsitiks? — nes jos visos tokios lie-

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

5¼% už depozitus
6% už šėrus
6% už taupymo s-tas
7% už 1 m. term. dep.
7½% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už asm. paskolas
8% už mortgičius

Kapitalas — virš šešių milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$5.000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p.p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p.p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BOSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Telefonas LE 2-8723 Toronto 3, Ontario

ĮVAIRŲS SIUNTINIAI IR DOVANOS

į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.

Dovanos be maito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse. Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ ISTAIGA **Baltic Exporting Co.** Telefonas LE 1-3098

480 RONSEVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO

Savininkai A. ir S. KALOZA

tuviškos, tokios artimos ir mielos".

Bet tai ne viskas! Pamatė, kad kiekviena lydimas karžygio didžiūno, kurie buvo pasiryžę mirti už "Gedimainių" garbę. Jų irgi buvo penki. Jų šarvai — tai jaunystė. Jų jėga — pasiryžimas. Jų teisė — visomis išgalėmis ginti "Gedimainių" įpėdininkystę į Vilniaus karalaitės sostą. Vienas jų buvo kaip kunigaikštis Margis, kitas kaip Gedimino sūnus Algirdas, trečiasis kaip Kęstutis, ketvirtasis lyg būtų Vytautas o penktasis kaip Radvila, kuris savo seserei Barbora skynė kelią į Gedimino sostą.

Staiga nušvitus ir skambėjams suskambėjus, rūmų pranešėjas /E.ROVAS/autrenkęs kelis kartus į pilies grūdinį pranešė: — Vardan Praamžiaus ir jo pasiuntinio Lietuvos gynėjo dievaičio Perkūno bei jų skirtų penkių "Gedimainių" garbei, sulaukykite plakti

Programos pranešėjas E. Rovas

širdis ir kvėpuoti! Jau didingosios durys atsidaro ir įžengia į Gedimino sostą įpėdinės Gedimainės ir Praamžiaus palaimintieji jų palydovai, Lietuvos garbingieji kunigaikščiai — Vytautas Stukas, Vytautas Linauskas, Edvardas Pakštas, Raimondas Šimanavičius ir R. Isukaitis.

Kilmingasis Gedimino pilies užvalda/E.ROVAS/ nusilenkęs žemai atidarė "Gedimino Pilies" (Lie-

(Nukelta i 15 psl.)

toronto

ISLEISTA PLOKŠTELE "DIEVE PRIEGLoba

MŪS" — religinių giesmių plokštelė, kurią įdainavo šv. Jono Krikštytojo liet. par. Toronte choras, vadovaujamas muz. Stasio Gailevičiaus. Plokštelėje įkoduota 18 giesmių, tarp jų lietuviškos mišios, / žodžiai kun. Stasio Ylos, kompozicija — muz. S. Gailevičiaus/. Plokštelė viršelį pagamino dail. Tel. Valius. Išleistoji plokštelė dedikuota Anapilio Sodybai, šv. Jono Kr. parapijos iškūrimo Anapilyje proga.

● MIDLANDE, Štaurinės Amerikos pirmųjų kankinių vietovėje, pastatytas kryžius, Lietuvos kanki-

nių garbei.

Kryžiaus projektą paruošė dail. Telesforas Valius. Patį darbą atliko čikagietis Antanas Sodeika. Šio stilingo kryžiaus statymu rūpinosi Kanados liet. kat. Centras vadovaujamas dr. Juozo Sungailos. Kryžius pastatytas prieš garsiąją Kankinių šventovę, labai reprezentatyvioje vietovėje. Kryžiaus dedikacija įvyks rugsėjo 9 d. sekmadienį, kur įvyks lietuvių maldininkų kelionė su specialiomis pamaldomis ir šventinimo iškilmėmis. ŠVIESUS NUTOLSTANČIO LAIVO ATMINIMAS

Dailininkas Dagys parašė labai gražų, sentimentaliai nuteikiantį, neseniai Toronte mirusio dailininko Alfonso Dociaus nekrologą. Apibū-

KAIP GEDIMINO SAPNE...

(Tai pasikartojo kaip prieš simtmečius — bet ne Paneriuose ar Trakuose, bet Toronte)

Tai buvo išpūdingas gegužės mėnesio šeštadienis. Prieblanda apden-gė Toronto miesto pastatus. Atrodytų, lyg deivių ar fėjų šydas paslėpė burtininkų siluetus, idant šių pasaulio "varguomenė" nepastebėtų.

Šis šeštadienis, gražaus pavasario palaimoje, kaip Gedimino sapno pasakoje, kai "įvairios dvasios, dievų ir žmonių geradėjos, skubėjo į Panerius" — taip šiuo atveju į naujuosius Lietuvių Namus. Rinkosi torontiečiai. Rinkosi svečiai, jauni ir pasenę, turtingi ir neturtingi, bet visi spindinčiais veidais ir pakiltomis dvasiomis. Didžiausia salė kurį kaip Gedimino Pilies

Menė, persipildė žmonėmis. Ir kai staiga visa publika pastebėjo ižygiuojant net penkias "Gedimainaites" — Vilniaus sosto įpėdines, tuomet žmonės galvomis lingavo ir svarstė kuriai atiteks sostas?... Kaip jų vienai pakliūs ta didybė?... Žavėjo jos visus kaip auksinė saulė, kaip skaidri Lietuvos vasaros diena; — vienos akys kaip Lietuvos lino žiedas, kitos kaip Lietuvos ežerų gelmė, dar vienos kaip žibutės nekaltybė, o šios kaip šaltinio versmė. Štai šioji kaip liepa linguoja pavergdama visus, atrodytų lyg auksinė vilyčia. O tai buvo — Šigita Dūdaitė, Vida Javaitė, Jūra-

LENGVOSIOS ATLETIKOS IR LAUKO TENISO ŽAIDYNES

Ši šeštadienį, Washington, D.C. įvyksta 1973 m. Š. Amerikos Lietuvių Lengvosios Atletikos Pirmenybės. Vykdo Washingtono LSK Vėja.

Varžybos vyks vyrų, moterų ir visose prieauglio klasėse berniukams ir mergaitėms. Šios varžybos skiriamos paminėti 35 metų sukaktį nuo I-osios Pasaulio Lietuvių Tautinės Olimpiados, įvykusios 1938 m. Kaune. Ta proga laimėtojams bus įteikti specialūs medaliukai, suprojektuoti skulptoriaus — dailininko Vytauto Raulinaičio, traagiškai žuvusio prieš kelerius metus.

Varžybos vyks Largo Senior High School stadione, Upper Marlboro, Md., prie Washingtono.

Rungtynės bus praves- tos dviejose sesijose: nuo 9:00 val. ryto iki 12:00 val. ir nuo 3:30 iki 6:30 po pietų.

1973 m. Š. A. Lietuvių Lauko Teniso Pirmenybės bus vykdomos rugsėjo 1, 2 ir 3 d. d., Largo Sr. High School teniso aikštėse, prie stadiono. Pradžią visas dienas nuo 10:00 val. ryto.

Smulkios informacijos yra pranešta visiems sporto klubams. Pavieniai suinteresuoti sportininkai prašomi kreiptis į rengėjus, šiuo adresu:

Mrs. E. Vodopallenė,
6614 Bell Station,
Glendale, Md. 20769.

Tel: (301) -390-6026

Mūsų klubai bei pavieniai sportininkai skatinami nuo skaitlingiau šiose žaidynėse dalyvauti.

• Lauko teniso pirmenybės vyks šiose klasėse: Vyrų, vyrų senj./40 m. ir daugiau / Moterų, Vyrų dvejetainiai, mišrūs dvejetainiai Jaunų /18 m. ir mažiau / Jaunučių /14 m. ir mažiau / Mergaičių jaunučių /14 m. ir mažiau / Jaunų dvejetainiai Mergaičių dvejetainiai ir Jaunų mišrūs dvejetainiai jei bus laiko.

Mokestis \$2.50 bus imamas už sviedinukus dėl kiekvienos klasės.

Pralošę galės pasiimti vartotus sviedinukus.

Pirmenybės bus vieno minuso sistema, iš dviejų laimėtų setų. Burtai traukiami bus prieš pradėdant rungtynes ir dėl to registracija iš anksto nebūtina. Tačiau tie, kurie 10 val. šeštadienio rytą aikštėje nebus, privalo pranešti iš anksto ar dalyvaus Br. Arui. Tel: 301-622-3682.

Lengvosios Atletikos pirmenybės įvyks irgi toje pačioje vietoje, kai tuo pačiu metu Washingtono vyksta pasaulio lietuvių seimas. Selimo jaunimo programa yra šios sporto varžybos. Dėl to gausus jaunimo dalyvavimas šiose varžybose yra būtinas. Tikrai kada paaiškės kad jaunimas gausiai dalyvauja sporto

varžybose, Sporto vienetui susilauks visuomenės paramos. Dėl to ypatingai raginu Rytų Apygardos sporto klubus šiose varžybose gausiai dalyvauti.

Pr. V. Gvildys
R. S. A. Vadova

Š. A. LIETUVIŲ
PLAUKYMO
PIRMENYBĖS

Po neblogai pavykusių plaukymo pirmenybių, įvykusių rugpj. 5 d. West Long Branch, N.J. kilo sumanymas suruošti atskiras Š. A. lietuvių plaukymo pirmenybes. Tenta- tyvi data šioms varžy- boms yra numatyta š. m. rugsėjo 16 d., sekmadienis, Clevelande, Ohio.

Varžybų programa apimtų visų 4 stilių ir įvairaus plaukimo rungtis abiejų lyčių plaukikams, šiose klasėse: virš 14 m. 13 - 14 m., 11 - 12 m. ir žemiau 11 m.

Varžybos bus vykdo- mos tik tuo atveju, jei pa- kankamas plaukikų skai- čius užsiregistruos da- lyvauti. Smulkios infor- macijos pranešta sporto klubams.

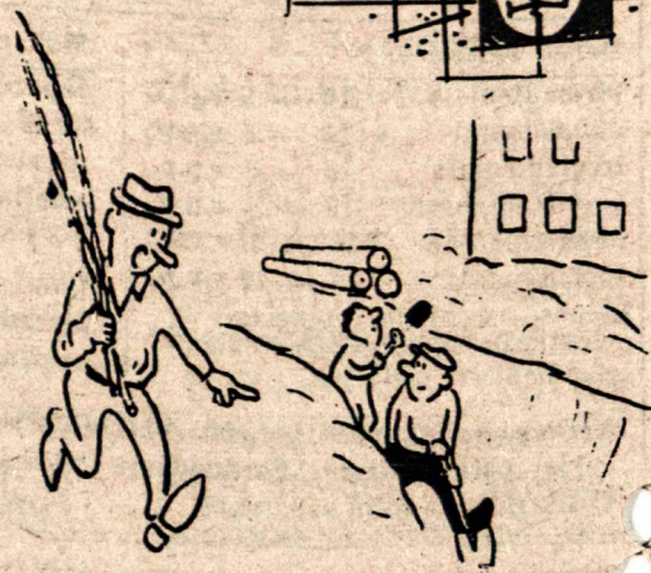
Registracijos terminas yra rugsėjo 5 d. Pavieniai suinteresuoti plaukikai prašomi kreiptis į ŠAL- FAS — go plaukymo va- dovą, šiuo adresu:

Mr. Algirdas Bielskus
13813 Othello Ave.,
Cleveland, Ohio, 44110.
Tel: (216) -681-9143.

AUGALŲ "ELEKTRINIS
KLIMATAS"

Elektromagnetinis lau- kas skatina augalų augimą ir vystymąsi. Tuose skly- puose, per kurių dirvą bu- vo leidžiama stipri elekt- ros srovė, vyšnia vaisius pradėjo vesti meta is anks- čiau, o kukurūzų derlingu- mas padidėjo trečdaliu. Taip pat pastebėta, kad daugelio kultūrų sėklos, paveiktos elektra, greičiau išleidžia ūgius.

Idomi idėja iškelta. Siū- loma lauke sukurti "elekt- ros klimatą" — neigiamus krūvius nukreipti į vari- nius virbalus, sukčius į dirvą per 25-30 m vienas nuo kito, o teigiamus — an- tenas, išdėstytas sklypo viduryje. Augalai, stengda- miesi neutralizuoti poten- cialus, stiebsis prie at- mosferos elektros. Taigi jų augimas turės pagrei- tėti.

KREIVI
VEIDRODŽIAI

— NETIKIU, KAD ČIA JŪS RASITE SLIEKŲ!

Būsimas rašytojas įsiveržia pro leide- jo, kuris atmetė jo rankraštį, duris.

"Jūs atmetėt", sušuko autorius, "net neperskaitęs visko! Aš suklįjavau porą puslapių vidury ir pabaigoj — jie neat- plėšti. Kaip nesąžininga!"

"Tamsta", atsakė leidejas, "jei mano žmona pagamina neskanių pusrytį, aš ne- turiu viską suvalgyti, kad žinočiau!"

Pertraukos metu teatre, dramaturgas, kurio pjese vaidinama, susitinka kitą dra- maturgą ir sako jam: "Kaip girdėjau, šimet Tamsta nelabai užsiėmęs. Ką pa- darysi, būna ir nederlingų metų. Kaip ži- note, sunku būti pačiu geriausiu. O kaip pakliuvot į mano velkalo vaidinimą?"

"Buvau pas daktarą", atsakė antrasis — "esu peršalęs. Jis man patarė vengti minios susigrūdimo!"

"Dangų ir žemę išmaišysiu, bet llo išmušiu" — surinka vienas golfinkų.

"Bandyk tik dangų, žemę jau kaip rei- kiant išmaišei" — atsako kitas.

BE ŽODŽIŲ...

NEPRIKL AUSOMA LIETUVA

CFMB
RADIO 1410 MONTREAL

LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

KELEIVIS

NIEKAM NĖPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODI SKELBDAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO, KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGAR- SĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ AP- SAKYMU, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEI- SINIU PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik \$7.00

KELEIVIO 1973 m. kalendorius \$1.50

636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

Ar atsimeni?

Ar žinai?

(tęsinys)

ATWATER — kažin ką šis žmogus buvo apsi-
tai reiškia? "Prie van-
dens" — paaikškino kažkas.
Netoliese — didelis pran-
cūzų vienuolynas. Ten
naujieji ateiviai, krikščio-
nys, katalikai, galėdavo
užėiti, pabūvoti, patarimo
gauti.

DORCHESTER gatvė
— tas pavadinimas mums
nieko nereiškė — pasižy-
mėjo YWCA pastatu. Ten
teikė prieglobstį įvairių
tautų pakeleiviams, nau-
jiems ateiviams anglų
krikščioniškoji organiza-
cija, per daug nesidomėda-
ma protestantas tu, ar
katalikas. Čia ir susirink-
davo dauguma ano meto
"dypukų", ketvirtadie-
niais už kavos puodelio,
pasidalinti žiniomis ir
reikalais, pasijausti netgi
arabangiai. Ypatinga die-
na. Dabar gi — todėl kad
krautuvės vėlai užsidaro.
Gali, reikia ar ne, tik iš
sportiško malonumo, žiū-
rėti, čiupinėti, vartyti,
kilnoti, kainas lyginti, gal
net ir nustebti ir į maišą
krauti. Arba nesikrauti.
Tuomet — ketvirtadienis
— išieiginė atliekančių
tarnaičių sutartis diena
(tokia sąlyga dauguma
pakliuvo į šį kraštą).
Vieną ketvirtadienį buvo
pranešta, kad duodami
anglų kalbos kursai In-
ternational YMCA. Rū-
pestingoji Jlevutė apsi-
žūrėjo, patiko, gavo dar-
bo budėti prie telefono,
susipažino su Ernest
Taylor, to YMCA's pada-
linio direktorium. Lai-
mingas sutapimas, nes

šis žmogus buvo apsi-
švietęs, matęs daug kraš-
tų ir vargo, ypatingai do-
mėjosi ir nuoširdžiai no-
rėjo padėti imigrantams.
Taip grupelėmis mergi-
nos ir vyrai ėjo iš kam-
bario į kambarį, apžiūri-
nėjo salutes, skelbimus
ant sienų. Drąsiau būavo
krūvoj, ir juoką pabrauk-
davo, ir pavakrodavo...
Keleta nenaudojamų
kambarių. Hm... Viena-
me kambaryje — audimo
staklės! Hm, hm...

Ponia Tamošaitienė,
einam pasikalbėti su p.
Taylor. Jūs pasakysit, ką
Jūs galite ir ko norit su
tom staklėmis. Ir ji pasakė.
Puiku, atsakė. Pasisodi-
no į automašiną, nuvežė
parodyti siūlų krautuves.
Kiek vėliau — O jeigu būtų
kelios staklės, tai galima
įsteigti kursus Arts &
Crafts, ar ne, Mr. Tay-
lor? Yes, yes, good idea!
O kas lankys tuos kur-
sus? O ne bėda! Ir tikrai,
atsirado kelios dešimtys
norinčiųjų ir pastoviai
lankė virš 20-ies. Ta
idėja ir darbas patiko ne
tik lietuvių grupei, ponui
Taylor, bet ir kitų tautų
žmonėms, kurie užsukda-
vo. Žiūrovų buvo nema-
žai. Kartais ir dainuoti ir
šokti užsinorėdavo.

Netrukus atvyko ir An-
tanas Tamošaitis su lie-
tuvių liaudies meno ir
dailės biblioteka. Gauti
kambarį specialiai toms
knygoms vargo nebuvo.
Susidarė tikra salė.
Irena sugrupavo poras
tautiniams šokiams, pa-

Iš kairės: I. Petėraitytė —
Andruškevičienė, Aldona Ma-
žeikaitė — Veselkienė, R. De-
dincitė — Brikiene ir Vanda
Judzentavičiūtė — Garnelienė

gausėjo ir naujai atvyku-
sių, pagausėjo juoko ir
dainų. Ir klojosi siūlas
prie siūlo, spalva prie
spalvos, raštas prie raš-
to, prie rašto... Dundėjo
jau septynios staklės!

1948 m. įvyko pirma
lietuvių liaudies meno
paroda, suruošta YMCA
pagalba ir dėmesiu. Į ją
atsilankė Canadian Han-
dicrafts atstovai ir Birk's
savininko žmona, didelė
meno gerbėja ir žinovė.
Nepaprastas įvykis tuo
metu — prieš 25 metus
— kai pačios Kanados me-
nas nebuvo taip popula-
rinamas nei žinomas, nei
įvertinamas. Canadian
Handicraft organizacija
netrukus pasiūlė suruošti
ir globojo sekančią Ana-
tazijos Tamošaitienės ir
jos įsteigtos studijos dar-
bų parodą.

st.catharines

ŠAULIŲ ŠVENTĖ

Šiais Putvio metais
spalio mėn. 27 d. vande-
niu apsuptoje gražioje
moderniškoje salėje,
Henley Island Club, Nia-
garos Pusiasalio Povilo
Lukšio šaulių kuopa ren-
gia didelę šventę. Pro-
gramoje: 1, N. P. P. Luk-
šio kuopos vėliavos šven-
tinimas, 2, Kanados kraš-
to šaulių Rinktinės suva-
žiavimas, 3, vaišės ir
sveikinimai, ir 4, prie-
geros muzikos šokiai.
Smulkesnės informacijos
prašome sekti lietuviš-
koje spaudoje.

Inf. k — tas

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Rugsėjo 8 — sios minė-
jimas įvyks rugsėjo 9 d.
sekmadienį, lietuvių kop-
lyčioje 75 Rolla Ave., St.
Catharines.

Minėjimas prasidės 10
val. ryto su pamaldomis,
kurias atnašaus kun.
Liauba O. F. M. Tuojaus
po pamaldų Step. Šetkau
paskaita, meninė progra-
mėlė ir užbaigsime Tau-
tos Himnu.

Maloniai prašome vi-
sus pamaldose ir minėji-
me dalyvauti.

Apylinkės valdyba

Už aukos kuopai:
K. Deksnui Jr. \$15.00,
J. Lekučiui \$10.00, O.
Mikšytei už tortą.

Už kalbas:
SLA prezidentui P.
Dargiui ir Ramovėnų var-
du A. Šukiui.

Programos atlikėjams:
Solistei Anitai Pakal-
niškytei, akordeonistui
K. Deksnui (Hamiltonas),
tautinių šokių grupės
"Nemunas" vadovei Sta-
nei Zubrickienei ir akordeo-
nistui S. Zubrickui (St.
Catharines).

Už įvairius patarnavi-
mus:

Už valgių bufeto aptar-
navimą — M. Petrauskienei
ir J. ir E. Bajoralčiams.
Už kontrolę — V. Domei-
ka. P. ir S. Ročiam ir
R. Ročytei už atvežimą P.
Dargio į gegužinę ir nu-
vežimą į aerodromą; J.
Paukščui ir V. Žemaitie-
nei už pavaššinimą "Ne-
muna" šokėjų; S. Martin-
kutei už pravedimą SLA
loterijos; už platinimą
SLA loterijos bilietų;
O. Indrelienai iš Toronto
ir visai ellei nuoširdiems
veikėjams ir SLA na-
riams iš St. Catharines,
Hamiltono ir kitur. Jūsų
prisidėjimas aukomis ir
darbais ir ateityje mums
suteiks drąsos, pagerbtį
komunistinės Rusijos
okupuotos Lietuvos did-
vyrius.

SLA 72 kuopa

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeliuoju
- Vasaros laikui saugojimas
(Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal.

Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q.

Įvairi industrinė ir komercinė statyba ir dažymas. Darbas
atliekamas sąžiningai ir prieinamomis kainomis.
Skambinkite visais atvejais — 366-6237, 366-3896

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti
įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS

SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS

ĮVAIRIOS PROGOS

TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

B. Jameikienė, A. Tamošaitis ir Daugvilienė

MIRUSIEJI KALBA:

PRANYS ALŠĖNAS
(Iš mano susirašinėjimo archyvo)

(Tęsinys iš praeitų nr.)

Irgi amžinai
besiilsinčio laiškas

1961. IX. 8 d.

Mielas Prany,

pirmiausia būkite pasveikintas su artėjančia Jūsų našaus gyvenimo rimta sukaktim - pusšimčiu. Kad antroji pusė būtų daug ilgesnė ir dar našesnė!

Būkite geras ir nepasipuikuokite. Greit atvarykite man savo neperdidžiausią "abrozdelį", nes noriu idėti į spalio "Varpelį", rugsėjo jau užbaigtas. Aš daug Jūsų "nekoneveikšiu", tik ilgesniu parašu po kliše paminėsiu. Gerai? Ačiū, laukiu.

Pagarbiai:

T. Modestas Stepaitis,
OFM

Vėl iš aa. Tėvo

Modesto laiškelis

1962. III. 31.

Mielas Prany,

Nuoširdus ačiū už aną mintim kelionę į tėviškę ir juokų papkę. Bravo! Susiėmė it cukrus. Kelionę idėjau į balandžio numerį, kuris jau spaustuvėję, su keliomis iliustracijomis. Gaila, kad nesusigriebliau tų vietų vaizdelių.

Dabar, atleisk, aš it tas kriu - kriu. Ar negalėtum kartais sumesti man birželio numeriui pirmutinį straipsnelį, lyg tai vedamąjį apie mūsų Tėvynės birželines kančias, neilgą? Būk krikščionis. Nesakyk ne. Aš gegužės 5 d. norėčiau turėti pas save. Nu, tai kaip?

Geriausios sėkmės
Jums ir visai šeimai iš širdies.

Su tikra pagarba,

T. Modestas, OFM.,

"Varpelio" Redaktorius

Izabelė Matusevičiūtė

Kita - vėl amžinai
besiilsinti

Toronto, 1962 m. sausio
19 d.

Malonus ponas Alšėnai,

Parašyk gi ką nors "Moteriai". Ko tyli? Tik rašyk kokiomis nors lietuviškomis temomis, kitaip sakant - aktualiomis. Mat, mano "bosai" ir "bosės" taip pageidauja. Tai man reikia nusileisti. "Vox populi, vox dei" - Taip jau yra.

Norėčiau vėliau gauti paskaityti kun. M. Krupavičiaus knygą, paskiausiai išleistą. Man bjaurybė nesuindžia, permažas "činas".

Kokios nuotaikos po a. a. Alfonso Augučio mirties? Sunku artimiesiems, kai jau amžinai nuo mūsų atsiskiria brangūs asmenys. Ir aš jau daug kartų stovėjau prie karsto savo mylimųjų giminių. Žmonių jausmai visų tie patys, visi mes liejam ašaras ir kenčiam. Šiandien parašiau užuojautą ir Saliutei Narkėliūnaitėi dėl jos tėvelio mirties Lietuvoje.

Linkiu ištvermės ir kovingumo dvasios plunksnos darbe.

Jūsų

Izabelė Matusevičiūtė,
"Moters" Redaktorė

sudbury

Liepos 15 d. popietė, saulė žemė ritas, o tautiečių metaliniai žirgai pašerti - tik ne lietuviškomis avizėlėmis, bet tarptautiniu produktu "alyva", karščiuodamiesi neša į French River - "Baravykas" Petro Jutelio vasarvietę - religinės šalpos gegužinė. Čia pat 2 val. p. p., skarotų pušų pavėsyje, plevėsuojant trispalvė, prie kuklaus, tam

PHARMACIE
Gagnon

ROBERT GENDRON LPH. PROP.

7626 CENTRALE LASALLE

366-9742

ATIDARA NUO 9 VAL. RYTO IKI 11 VAL. VAKARO

VIETA GERAI PASIEKIAMA IR PRIEINAMOS KAINOS.

reikalui skubiai paruošto altoriaus kun. J. Kuzminskas iš Chicagos ir kun. A. Sabas vietinės kolonijos klebonas, atnašavo šv. mėsas. Skambėjo giesmės - "Marija Marija" "Pulkim ant kelių", pritarant muz. Danguolės Remelkytės akordeono balsams. Kun. Kuzminskas pasakė pamokslą primindamas sunkią Lietuvos dvasiškijos būklę, kvietė malda ir aukomis paremti juos. Tam reikalui padaryta rinkliava, taip pat paskirtas visas gegužinės pelnas. Viso religinei šalpai surinkta \$515.00. Pastabaigus pamaldoms vyko linksma ir graži gegužinė.

Gegužinę rengė Bažnytinės šalpos komitetas: - Danguolė Remelkytė, Antanas Gatautis, o jiems padėjo J. Gatautienė, Povilas Jutelis, Petras Jutelis (taip pat leido pasinaudoti gražia vasarvietė "Baravykas"), Ed. Gatautis, Vilija Remelkytė, Elena Tolvaišienė.

Maistui prisidėjo: - J. M. Kriaučiūnai, Lionė, Jonas, Danguolė Remelkytė, Juzė Gatautienė, S. E. Tolvaišai, Povilas Jutelis, V. O. Štepsiai, Justas, Birutė Stankai, Juozas Venslovaitis. Religinės šalpos gegužinė praėjo su ypatingu pasisekimu, greit įvyks ir gegužinė lietuvių spaudai paremti. Tikimes irgi geros sėmės.

Jonas, Irena, Račinskai ir sūnus Ričardas, anksčiau buvę Sudbury gyventojai, o dabar gerai išsikūrę St. Petersburg - Floridoje, atostogas praleido Sudburyje ir aplinkinėse lietuvių vasarvietėse. Sūnui Dr. Romui Račinskui ir jo šeimai atvykdamai atvežė mašiną (Cadillac), o Lietuvių Bendruomenės gegužinei paaugojo \$10.00. Džiaugiasi gyvenimu Floridoje ir geru "Motelių bizniu".

Dantų gydytoja

DR. A. O. JAUGELIENĖ

1410 Guy St. pirmas aukštas,

11-12 kambarys

Tel: 932-6662; namų 737-9681.

Kviečia lietuvių apsilankyti.

• Lietuvių Bendruomenės gegužinė M. V. Gudrūnų vasarvietėje - White Tail Lodge - pavyko, žinoma, lietuvių dalyvauti galėjo ir daugiau.

J. Kručas

• Tradicinė gegužinė (daroma kas metai) Kanados lietuvių spaudos reikalams remti, "Baravykas" - Petro Jutelio gražioje vasarvietėje gerai pavyko. Dalyvių buvo daug, visi linksmai praleido laiką, taip pat nuoširdžiai parėmė spaudos reikalus. Dėkojame visiems dalyviams. Didžiausia padėka tenka: - Petrui Juteliui, "Baravykas" vasarvietės savininkui - už leidimą ja naudotis gegužinei, Jadvygai ir Zigmui Labuckam - už paaugotą maistą ir šeiminkavimą, kun. A. Sabui - už gegužinės garbinimą, Birutėi Stankuvienėi - už paramą loteriją tvarkant, A. Gataučiai - už plokštelių muzikos tvarkymą. Visiems dar prieš gegužinę auksuosiems: \$10.00 - Povilui Juteliui, \$5.00 - Petrui Juteliui, Juozui Bataičiui, Juozui Venslovaičiui, Vladui Juškai, Antanui Gataučiai ir J. Kr.

Už dovanas loterijai: Kęstučiui Poderiui ir "Šikora" - brangenybių krautuvel. Gegužinėje pelno gauta \$157.61. Paskirta "Tėviškės Žiburiai" \$70.00, "Nepriklausoma Lietuva" - \$70.00 ir žurnalui "Motėris" - \$16.00.

Visiems lietuviškas AČIŪ.

Lietuvių Bendruomenės v - ba, ir "Geležinis vilkas" klubo v - ba.

NEPRIKL AUSOMA LIETUYA

ADVOKATAS
J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

ADVOKATAS
R.J. Išganaitis, BA, BCL

INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.

Tel: 842-1126, namų 678-3660

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.

Tel. 871-1430

Dr. V. Giriunienė

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.

MONTREAL

TEL: 255-3535

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W., Room 600

Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).

Medical Arts Building,

1538 Sherbrook St. West,

Tel. 931-4024

Suite 215, Montreal 109, Que.

Is kairės: Z. Šilinskaitė, J. Skrebutėnienė ir J. Kobelskytė.
VAIP GEDIMINO SAPNE...
(Atkelta iš 11 psl.)

vytų Namų) ažuolines duris įleisdamas penkias "Gediminaites" su palydovais. Tik tada gausiems svečiams buvo leista atsikvėpti ir alsuoti.

Bet po visų dvasių bei dvelinių pasiūnabzdėjimų, po kelių tautinių klausimų ir modernių išsireiškimų, vėl staiga skambalai suskambo, vėl geležinis vilkas sustaugė žmonės pradžiugo, kai užinojo, kad iš visų Gediminaitių išrinkta viena, kuri sės į Gedimino sostą ir garsins Lietuvos laisvę visam pasaulyje. Vėl Gedimino pilies užvalzda dunkstelėjo kelis kartus į pilies grindis ir pranešė:

"Čia pat susėdusios dvasios, laumės ir fėjos, man pranešė, kad Gedimino Sosto įpėdine yra išrinkta ir Praamžiaus

palaiminta — Jūratė Kobelskytė. Ji 1973 m. vadinsis gediminaitė trečioji, Lietuvos sostinės Vilniaus įpėdine, o jos pavaduotoja — sidabrinės karūnos valdovė — Žibutė Šilinskaitė."

Po to įvyksta vainikavimas. Kokia didinga valanda. Juk bus vainikuojama visos Lietuvos valdovė. Dar niekad negirdėta ir neregėta, kad nuo Baltijos iki Juodosios jūros valdytų švelni, kaip nekaltybės lėlija — "Gediminaitė". Ir po to, rūmų — pilės užvalzda sutrenkęs kelis kartus savo sidabro, auksiniais spurgais lazda, pranešė, kad jau karūna atnešama...

Vaivoriškųjų spalvos nuplentas kaspinas (pagamintas kaip ir karūna — sapnų ir vėlionų dvelinų Klaidūnėlės — Sapnu-

EKSKURSIJA

Europon

RUGSĖJO 20 — SPALIO 5, 1973

5 dienos Vilniuje
2 dienos Maskvoje

3 dienos Vienoje
3 dienos Amsterdamo

Dėl smulkesnių detalių teiraukitės pas **V. Bačėną**
arba Montrealyje — 365-0311.

ALL SEASONS TRAVEL

323 Lakeshore Rd. E.,
Port Credit, Ontario

tel. 278-7264

tės — Jul. Skrebutėnienės), kartu su karūna net iš "Panerių miškų" atgabenti! Karalaitė — Gediminaitė — antroji — S. Šarkutė didingoje eisenoje atnešė iki šiol dėvėtą karūną. Nusiėmė trispalvės lėlijos juostą ir be jokio pavydo perdavė naujai išrinktajai, trečiajai Gediminaitėi.

Po to susikaupimas kaip maldos rimtybė. Ir visa pilnutėlė salė didžiu griausmu sušuko "VA-LIO"! — dėkodami praeitų metų karalaitę — S. Šarkutę, linkėdami sėkmės naujai išrinktai "Vilniaus sosto įpėdinei" — J. Kobelskytei ir jos pavaduotojai Ž. Šilinskaitėi. Sutrinko pilies užvalzdos lazda į ažuolines grindis ir paskelbė pagarbą išrinktajai bei visoms buvusioms kandidatėms į "sostą". Dėkojo visiems mirtingiesiems ir "dvasioms". Po to užtraukta prieš šimtmečius aidėjusi daina, kviečianti visus į puotą, į puotą...

Pasekmėse ši lietuvių buveinė paskelbė septynių dienų šventę / Toronto Karavanas /. Išpuošė didingai sales. Prie didžiųjų durų ir prie langų plevėsavo trispalvės ir kitų tautų vėliavos. Pačioje didžiųjų durų viršūnėje stovėjo puošni Vytis su Gedimino stulpais. Vyko plačiausių mastu menininkų pasirodymai. Šelmininkės privirė, prikepė įvairiausių valgių, privoliojo, prikočiojo skanėstų. Kvietė svečius nuo birželio 23-čios iki 30-tos, kurių atsilankė, prigužėjo labai daug. Lietuviai džiaugėsi,

gėrėjos rodydami lietuviško meno audinius, juostas, gintaro išdirbinius, paveikslus, skulptūras. Svetimtaučiai svečiai taip susižavėjo, kad Kroatų tautos vaikai patys į lietuvių sceną išėjo gražiausius savo tautos šokių šokti pradėjo. Tada lietuviai jiems atsimokė-

dami nuvyko į jų tautines iškilmes ir jiems švęsti padėjo.

Gyvuok jaunime! Imk į rankas tėvynės garsinimo vadžias ir valdyk, idant jūsų ir mano protėvių nei kalba, nei papročiai nenuskęstų svetimos jūros gelmėse. (b.d.)

Jūsų Bernardas

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q.
601 St. Jean Road.
Tel. 695-3883

- Atsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remontai
- Degalai, tepalai, padangos ir kita
- Montrealičiams lengvai pasiekiamą greitkelio Nr. 40 arba Nr. 20.

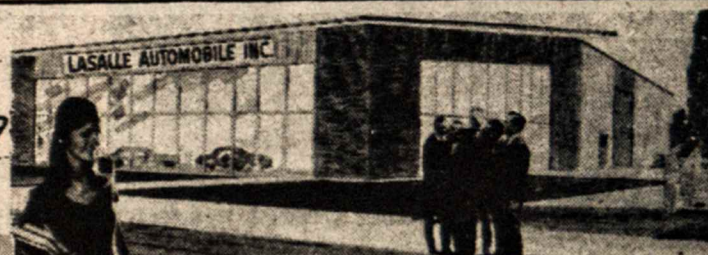
LaSalle

AUTOMOBILE INC.

366-7818

LAURENT DAIGNEAULT
Président

PARDAVIMAS

Imperial - Chrysler - Dodge - Charger
Coronet - Challenger - Swinger - Demon
Camions DODGE Trucks

7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.

Mechanizuotomis priemonėmis įvairius ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės taisymas ir dažymas. Kreiptis: De La Verendrye Blvd.
Tel. 355-3364

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 George Street
LaSalle, Que.

TEL:
366-0500, 366-4203

- Taisymas ir dažymas automobilių
- Pardavimas ir taisymas Chaparral firmos snowmobile ir Moto firmos snowblower ir taip pat motorinės valtyys. Sav. G. Desrochers

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LASALLE

TEL. 366-7281

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos (Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sužinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

ISIDĖMĖTINAS IŠRADIMAS

Geriausia Amerikoje ir Europoje "JIB Haarpflege-Lotion" preparatas sulaukia plaukų stilingą, naikina pleiskanas, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis, padeda atgauti natūralią plaukų spalvą. JIB vartodami nebūsite nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED, BLUE kriygoj. JIB Medicine Liq. 8 uncijos 16 savaičių \$6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovybei 3498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J.T.B. Laboratory 1437 So. 49th Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

BELLAZZI-LAMY INC.

ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:
Durys, langų rėmai. Izoliacija, Ten-Test.

Masonite, statybinis popieris, cementas,
B. P. išdirbiniai ir viso kt.

7022, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Jetté & Frères

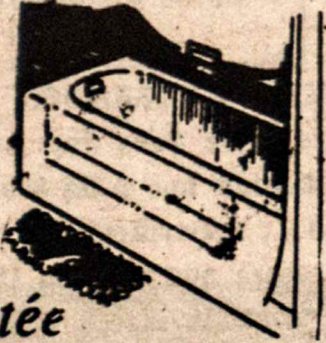
VISKAS — MODERNIEMS NAMAMS

Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir nauji įrenginiai. Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Atstovaujame Hydro-Quebec išnaudavimui karšto vandens tiekimą. Veltui ikainavimas.

Jetté & Frère Ltée

Plumbing & Heating kontraktoriai.

140-2e AVENUE - 366-0330

LAC SYLVERE ežere burlaivių regata įvyks rugsėjo 2 d. 2.30 val. p.p.

Regatos dalyviai startui renkasi "BALTIJOS" stovykloje maudymosi pleže. Čia pat bus ir rungtynių baigmė. Rungtynių kelias bus nurodytas vietoje ir pažymėtas ženklais. Regatos dalyviai pasirūpina oficialiu savo saugumu.

Svečiai maloniai kviečiami būti regatos stebėtojais ir velesnės programos dalyviais. Svečiams yra galimybė pernaktuoti stovyklos patalpose, pasirūpinant savo pataline.

Rengėjai

Foto: Tony's Laurinaitis

GRAŽINA PILECKAITĖ ir Steve Ilkiw susituokė liepos 19 d. Šv. Kazimiero parapijoje bažnyčioje. Su tuoktuvų apeigas atliko kun. dr. F. Jucevičius. Gražios ir skaitlingos vaišės buvo suruoštos ukrainiečių bažnyčios salėje. Steve dirba inžinerijos firmoje, o Gražina yra banko skyriaus vedėja. Ji yra Vlado ir Juzės Pileckų duktė.

G. Simonėlis susižiedavo su D. Janušaitė. Susituokė E. Paragytė su M. Tetrault ir M. Martelytė su A. Mucciardi.

L. ir G. Fileriai susilaukė pirmagimės dukrelės. Naujagimė džiaugiasi labai tėvukai J.P. Škripkai ir Š. Filerienė.

pūdžių. Tėvas – J. Bulota žada išpūdžiais pasidailinti su NL skaitytojais, kuris šiuo metu yra lietuvių skautų sąjungos jubiliejinėje stovykloje JAV – se.

Dailininkė Anastazija Tamošaitienė išaudė kailių, ant sienos pakabinamą, puošnų taką – kilimą. Jis buvo įteiktas š.m. rugpjūčio mėn. 24 d. Martei ir Vaclui Žiliams, jų išvykimo iš Montrealo proga. Dailininkė intensyviai ruošiasi nuo rudens pradžios savo kilimų, gobelenų ir tapų parodai, kuri įvyks Toronte š.m. lapkričio mėn. Tikslią parodos datą pranešime vėliau.

Inž. Ladas Giriūnas ir V. Dalmotas gavę darbus Ottavoje, išsikėlė ten gyventi.

IŠVYKOS Į KANADOS VAKARUS

Juozas ir E. Intai su dviems jaunesniaisiais vaikais buvo nuvykę net į Victoria, B. C. Jie keliomis rezervavo apie mėnesį gražiausio vasaros laiko. Važiavo neskubėdami t.y. apžiūrėdami Kanados idomesnias vietas. Buvo sustoję didesniuose miestuose, kaip Winnipeg, Edmonton, Calgary, Vancouveryje ir grįždami JAV – bių pakelėse miestuose. Geriausiai atrodė Vancouveris bei Victoria, mat ten rado keletą šeimų buvusių montrealiečių: S. Mazulaičius, K. Milašius, M. Geležūnus ir kt., kurie keliauninkus mokėjo užimti. Gerus išpūdžius irgi pasakoja apie Oną Rojienę, Lethbridge, Alberta, kuri, kad ir atokai gyvenanti nuo kitų lietuvių, bet labai rūpinasi lietuviybės reikalais. (Ji ir visi išminėti yra NL skaitytojai). Intai grįžo labai patenkinti 7,500 mylių padaryta kelione. Suprantama, Juozui nebuvo naujiena tokia kelionė, nes jis kai dirba prie vasaros maudymosi baseinų įrengimų, jis jau ne kartą vykdė darbus tolimiausiam Vancouveryje.

Juozas ir Lilija Bulotai su dalim savo šeimos buvo išvykę į Kanados vakarus. Sūnau Arvydo S. ir Ramunės mašina, kartu su viešnia teta – mamos sesute iš Prancūzijos apvažinėjo ir jai aprodinėjo Kanados žmonių gyvenimą. Tuo pačiu ir patys prisirinko iš-

Žemiausios kainos! MONTREAL ENTERPRISES Reg'd. DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Agentūra veikia nuo 1945 m.

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

International

LIKVIDACINIS IŠPARDAVIMAS

LAUKO IR VIDAUS D A Ž ū

TIK \$4.00 UŽ GALIONĄ

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q.

Tel: 366-6237, 3696.

Romas ir Ilona Maziūnai, P. Klisevičienė, kuri lauska atostogas leido gyvena St. Calixte, P. Q. gražiosios Ontarijos vietovėse.

Ilgiau sirgusi mirė P. Šarkienė. Be kitų artimųjų paliko senuke moti-

Susirgusi A. Skrublienė ir nelaimingai virtusi susilaužė ranką A. Kaušlynenė.

MONTREAL WEST AUTOMOBILE

Pontiac ★ Buick ★ Astra

LEONAS GURECKAS
Sales Manager
(Lietuvis atstovas)

PASIKALBĖKITE SU

Managerius
LEO GURECKAS

mw montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH

489-5391

(At the end of Sherbrooke Street West)

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.

Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

Einamasis s-tas	5.5%
Taupomasis s-tas	6.0%
Term. ind. 1 m.	6.5%
Term. ind. 2 m.	7.0%
Term. ind. 3 m.	7.5%

DUODA PASKOLAS:

Asmenines	8.5%
Nekiln. turto	8.5%
Čekių kredito	9.0%
Investacines	nuo 9% iki 12%

Duoda nemokamą gyvybės apdraudimą. Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 da iki \$2,000 už taup. s-tos sumas, už paskolos sumą.

Kooperatyvinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda. Kreiptis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League, 17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.